

KAYAKS

„KARIUI“ TALKON!

Malonu, kai „Kario“ skaitytojų kasmet auga ir didėja. Tatai parodo, kad „Karys“, kaip seniausias ir gražiausias mūsų savaitinių laikraščių, tikrai yra įdomus ir prasmingas.

Bet dar maloniau, kada, „Kari“ draugiškai pamilę ir jo kilniųjų idėjų sužadinti, patys, nė kieno neraginami, eina „Kariui“ talkon ir renka jo prenumeratą, energingai ragindami kitus „Kari“ išsirašyti ir jį skaityti.

Toks kilnus idėjinės spaudos platinimo darbas, be abejo, teikia jam morališko pasitenkinimo ir malonumo. Tačiau, „Kario“ redakcija, visa tai įvertindama, ateinančiais metais yra nusistačiusi „Kario“ platintojams dar atsilyginti, būtent:

1. Surinkęs 10 metinių „Kario“ prenumeratų, gaus nemokamai „Kari“ per visus metus su priedais, arba įvairių knygų*) 10 lt. sumos.

2. Surinkęs 5 metines „Kario“ prenumeratas arba 10 pusmetinių, gaus „Kari“ pusei metų, arba knygų 5 lt. sumos.

3. Kas nenorės naudotis atlyginimu

*) Knygų kainos ir sąrašas bus paskelbtas vėliau — kiekvienas galės pagal savo pageidavimą pasirinkti.

9 pėst. L. K. Vytenio pulko

viršilai **Aleksui Beitui**

mirus, jo žmonai, vaikučiams ir giminėms reiškia širdingiausią užuojautą.

9 pėst. pulko liktiniai viršilos ir puskarininkiai.

1 ir 2 p. p., tam nuo kiekvienos prenumeratos sumos bus mokoma 10 nuošimčių.

4. Be to, daugiausia surinkę „Kario“ prenumeratų gaus burtų keliu knygų 50 lt. sumos.

Tad visi „Kariui“ talkon, tiek skaidydami jį, tiek platindami.

Svarbiausia, kad „Karys“ platinti yra labai lengva ir patogiu, nes jis pigiausias, gražiausias ir plačiai žinomas laikraštis.

Kas norės tą darbą dirbti, galės laišku ar pats kreiptis į „Kario“ administraciją, kur gaus nurodymų ir kvitų knygelė su lapais. Pageidaujama, kad tie asmenys, kurie „Kario“ redakcijai nėra gerai žinomi bei pažįstami, turėtų su savimi arba atsiųstų rekomendacijų (savo viršininkų arba kitų daugiau žinomų žmonių).

„Kario“ Redakcija ir Administracija.

Jau metas užsiprenumeruoti

„KARYS“

ateinantiems **1931** metams,
jei norima savo laiku gauti

Gražų sieninį kalendorių!

Kalendorius kaip „Kario“ priedas bus duodamas tik metiniams prenumeratoriams

Nesivėluokit!

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metal

Kaunas, 1930 — VYTAUTO D. — m. lapkričio m. 27 d.

Nr. 48 (600)

Vytauto Didžiojo muziejui kertinis akmuo.

Kan. dr. Tumas pašventino muziejaus pamatą ir pasakė tokią prakalbą:

Gerbiamieji Lietuvos Piliečiai!

Itin džiaugsminga valanda: tik ką man teko Dievo ir Jo Bažnyčios vardu palaiminti vieta, kur stosis Karo ir Istorijos Muziejus. Džiaugsminga valanda, nes tuo baigiame ištisą eilę šiųmetinių jubiliejinių iškilmių Vytautui Didžiajam pagerbti; baigiame taip, kaip norėjome, visiems svyravimams pasibaigus.

Jau tikrai turėsime Vytauto Didžiojo vardu Muziejų, kurio uždavinys liks tas pats, kaip ir iki šiol buvęs Karo Muziejus — valstybiškumo ir pilietiškumo mokykla. Dar daugiau: būsimasis Muziejus duos mums valstybėjimo bei pilietėjimo metodą: dabartį (Karo muziejų) jungs su praeitim (Istorija). Dabar mes džiaugiamės iškariauta savo nepriklausomybe, o dar labiau džiaugsimės, kad matysime, kokiuo dygiu keliu teko mums ateiti į tą nepriklausomybę. Per aspera ad astra. Juo šviesesnės žvaigždės sieki, juo dygesniu keliu gauni eiti, tai paprasta.

O praeities su dabartimi derintojas bus mums, kaip ir buvęs, tik dar geriau suprastas, didysis mūsų politikas Vytautas. Tai ir visas metodas. Beliks mums pareikšti kuo daugiausia geros valios ir pasitikėjimo Dievo Apvaizda. Telaiminiegi Dievas Jūsų, Piliečiai, gerus pradėjimus ir visą darbą!

Po pašventinimo į susirinkusius prakalbėjo p. Respublikos Prezidentas.

Simboliškai žymime pamatus rūmams, kurie bus pastatyti brangiems mūsų praeities palaikams. Tatai darome Vytauto Didžiojo metais, to mūsų žemės ir mūsų tautos prakilniausiojo vado vardu. Penki akmenys, iš penkių Lietuvos sričių paimti ir atnešti čionai penkių karinių šeimų: Vyčio Ordino Tarybos, Karių Savanorių Sąjungos, Invalidų, Šaulių Sąjungos ir

Atsargos Karininkų. Su tais penkiais vardais stoja mūsų akivaizdon tas pats skaičius sprendžiamų įvykių mūsų kraštui: mūsų kovos su bolševikais, lenkais ir bermontininkais, Klaipėdos prijungimas ir Vilniaus žemės vadavimas. Kada buvo dedami pirmutiniai pamatai mūsų atstatomai valstybei, kada teko mūsų tautai vesti kovon visa, ką ji turėjo geriausio ir stipriausio, mūsų karių ginklas saugojo tuos pamatus.

Ir ši diena simboliška, ji mūsų kariuomenės gimimo diena, ginkluotos pajėgos šventė, o kariuomenė mūsų tautai yra tvarkos, ramaus kultūros darbo viltis ir didžiausias mūsų laisvės laidas.

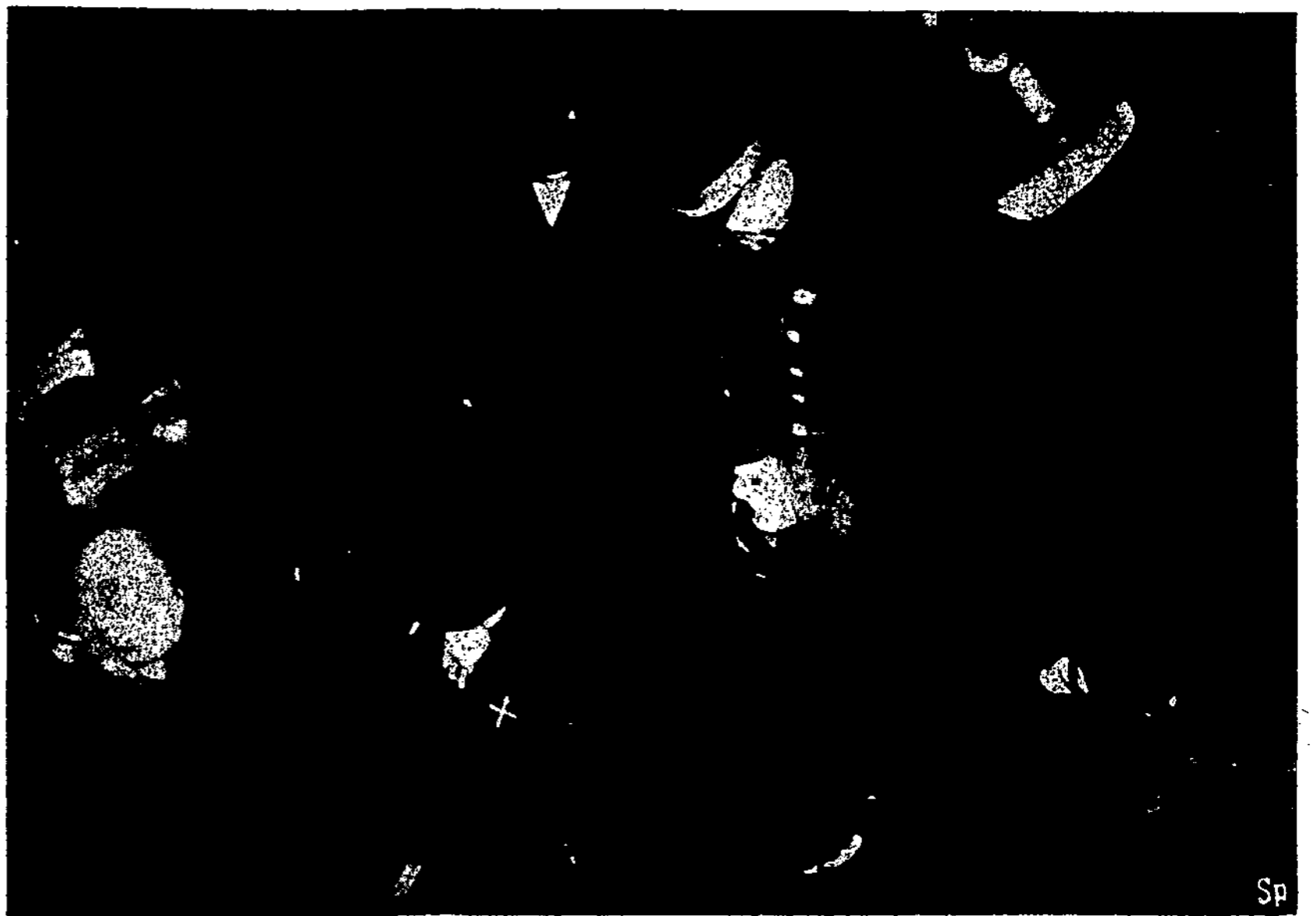
Ši vieta simboliška. Čia savieji ir prašalaičiai atsilanko pagerbtų mūsų tautos gyvųjų aukų, padėtų ant nepriklausomybės aukuro, čia prieš tų aukų paminklą kiekvienas lenkia galvą, o

auklėtojai ir auklėtojos rodo ir aiškina kūdikiams, kaip reikia mylėti savo tėvynę, kaip reikia gerbti tie, kurie ją aukoja savo gyvybę.

Tie penki akmenys, padėti požemiu, tegu reikš ir penkis šimtus metų, kad lietuvis karžygys, Vytautas Didysis paliko mums garbės vainiku apsuptą didžiąją Lietuvą.

Šiandien mes iškilmingai pasižada me ieškoti garbingos senovės, eidan iš dabarties ir siekdami gilios praeities pėdsakų, dar nežinioje tūnančių bet mūsų rūpesniu iškiliančių aikštėn.

Karo muziejaus ikūrėjas yra padaręs pradžia tautos brangaus palikimo apsaugai. Apie jį spiesis kitos lietuvi kultūros liekanos. Svetimieji išgrobst mūsų šulnios senovės palaikus. Kadar tebeglūdi tamsioje, bet įdomioj paslapytyje, tai mums teks suieškoti. Į tų griuvėsių, isiraususių žemesin, iš t

Kertinio akmens įmūrijimo momentas. Resp. Prezidentas (pažymėta X) deda pirmąjį akmenį. Gaullos foto

LTSP Vokiet.
Kariuomenės

paslaptinų klodų, pasireikš senovė, švysterės savo dvasia mūsų priaugančioms kartoms.

Būsimasai muziejaus rūmas — mūsų tautos pasiryžimo ženklas gyventi ir tarpti, rišant praeitį su dabartim, saugoti savo laisvę visose žemės srityse, iš kurios penki akmenys čionai padėti.

Visos tautos lėšomis, jos vaikų dosnionomis aukomis išaugs mūsų muziejaus rūmai.

Nuoširdžią padėką už rūpestingus darbus reiškiu Vytauto Didžiojo Komitetui ir jo visoms šakoms, taip pat dėkoju aukotojams ir visiems kitiems geradariams, parėmusiems jo kilnius sumanymus.

Šiaja iškilme, muziejaus vietos pašventinimu, mes esame galop Vytauto Didžiojo metų. Bet tie metai tegu bus ne galas, o pradžia tam prakilniam tikslui kuriam jie buvo skirti. O tas tikslas yra atsiminti ir pažinti mūsų senovė ne vien dėl to, kad ji garbinga ir įdomi, o ir dėl to, kad ji mums brangi ir kad ji mus stiprina mūsų laisvės kelyje. Pažinę ir pamilę savo praeitį, būsimė stipresni. Iš senovės pasisėmę galios, atvaduosime tą brangią žemę, iš kurios padėtas čia pamatan penktasis akmuo, atvaduosime Vilnių. Šios pareigos neduos pamiršti mums ir tas pastatysimas rūmas, kurį šiandien

vaizduojamės. Jo laukiame išaugant Vytauto Didžiojo garbei, mūsų tėvynės garbei.

Po šios p. Respublikos Prezidento kalbos orkestras sugaudė Vytauto Didžiojo giesmę — himną, kuris čia, p. Prezidentui pasirašant Vytauto Didžiojo muziejaus statybos aktą, prie didelės be kepurų stovinčios minios, prie pagarba reiškiančių karininkų ir sargybos, skambėjo nepaprastai įspūdingai. Aktą pasirašė visi aukštieji svečiai ir eilė organizacijų atstovų.

Tada Vytauto Didžiojo komiteto pirmininkas, švietimo ministeris p. Šakenis perskaitė tą aktą, kurio turinys toks:

Lietuvių Tautos
MILŽINUI KARŽYGIUI ir VIEŠPAČIUI VALDOVUI VYTAUTUI DIDŽIAJAM,

penkiems šimtams metų nuo JO mirimo suėjus, pagerbti

JO didžiosios DVASIOS gaubiami tolimieji ainiai, statydindami JAM atmintį

VYTAUTO DIDŽIOJO MUZIEJŲ — PAMINKLĄ,

tūkstantis devyni šimtai trisdešimtais — VYTAUTO DIDŽIOJO — metais lapkričio dvidešimts trečią dieną, — dieną, kurią sueina dvylika metų, kai susi-

kūrė Prisikėlusios Lietuvos Valstybės Kariuomenė — tautos laisvės atvaduo toja, ir dvylika metų uolaus valstybės atstatymo darbo ir tautos ateities kūrimo,

SAVO PREZIDENTO ANTANO SMETONOS VADOVAUJAMI,
deda

ši VYTAUTO DIDŽIOJO MUZIEJŲ JAUS kertinį akmenį laikinoje Lietuvos Valstybės sostinėje, Kaune, ir, gaivindami savyje Tannenbergo Žalgirio NUGALĖTOJO narsiąją VILNIAUS ryžtasi atvaduoti lenkų pagrobtą savo sostinę Vilnių.

Perskaičius aktą, p. Prezidentas, p. p. ministrai, Vytauto Didžiojo komiteto nariai, eilė aukštų viešnių — svečių, Vyties kryžiaus ordino tarybos, savanorių, atsargos karininkų, karo invalidų ir šaulių sąjungų atstovų iš eilės leidosi į duobę, kurioje įmūrija aktą ir penkis iš penkių nepriklausomybės kovų frontų parvežtus akmenis.

Kai p. Prezidentas su mūrininkų plaktuku tris kartus sudavė į akmenį žybtelėjo kibirkštys, tartum norėdamos simboliškai pasakyti, kad čia šiame muziejuje rusens tautos amžnosios ugnies liepsnelė.

Tyškevičiaus rūmai ir parkas Kretingoj.

Kariuomenės šventė Kaune.

Lapkričio 23 diena — 12-os mūsų kariuomenės įsikūrimo sukaktuvės — nors buvo paminėtos kukliai, bet reikšmingai.

Šventė prasidėjo pamaldoms Įgulos bažnyčioj, kur dalyvavo Respublikos Prezidentas, aukštoji karo vadovybė, daugelis karininkų ir kuopos kareivių. Iškilmingas mišias laikė vyriausias kariuomenės kapelionas kun. Mironas. Šventės proga pasakė labai gražų ir turiningą pamokslą. Trumpai, bet labai ryškiai apibūdino kariuomenės esmę ir jos reikšmę, pabrėždamas tiek kareivių, tiek karininkų-viršininkų pareigas ir atsakomybę.

Svarbiausią šventės programos dalį sudarė Vytauto Didžiojo Muziejaus kertinio akmens pašventinimas, kuris įvyko aikštėje prie Karo muziejaus. Tai svarbus ir didelės reikšmės įvykis, kuriuo liko pažymėtos 12-tos kariuomenės sukaktuvės ir jubiliejiniai Vytauto Didžiojo metai.

Tas įvykis reikšmingas dar ir tuo, kad pagaliau susitarta dėl vietos, ir ta vieta parinkta dabartinė Karo muziejaus aikštė, kuri per tiek metų tapo mums brangi ir, galima sakyti, šventa savo kilniomis tradicijomis ir paminklais. Būsimasis muziejus pakeis dabartinį Karo muziejų, priimdamas jo eksponatus bei relikvijas, ir dar daugiau sutvirtins tas gražias tradicijas.

Vytauto Didžiojo Muziejaus kertinio akmens pašventinimas buvo nepaprastai iškilmingas ir simboliškas. Paskirta valanda susirinko daugybė aukštųjų mūsų karininkų, diplomatų, valdininkų, visuomenės veikėjų, priešaky su ministriu pirmininku ir Vytauto Didžiojo komiteto nariais. Visi laukė Valstybės Prezidento.

Atvykusį Prezidentą sutiko Karo muziejaus orkestras ir garbės sargybos kuopos. Pašventinimą atliko kanauninkas Tumas ir pasakė savo žodį, kaip Vyt. Didž. Kom. narys. Paskui tą įvykį paženklino savo kalba Respublikos Prezidentas ir pasirašė akte, kuris įmūrijamas į kertinį muziejaus akmenį. Kalbos, kurias jau anksčiau įdėjom, buvo transliuojamos per radio.

Po reikšmingos įžangos prasidėjo akto ir penkių simboliškų akmenų įmūrijimas. Pirmąjį cementą užkrėtė Respublikos Prezidentas, paskui — Vytauto Didžiojo Komiteto pirmininkas šv. min. p. Šakenis, kr. aps. min., Kauno burmistras Vileišis ir kiti. O penkis akmenis, atvežtus iš įvairių Lietuvos vietų ir frontų: bermontininkų, bolševikų, lenkų, Klaipėdos ir Vilniaus krašto — įmūrijo Vyties Kryžiaus ordino tarybos pirmininkas, savanorių sąjungos pirmininkas, atsargos karininkų sąjungos, karo invalidų s-gos ir Lietuvos šaulių s-gos pirmininkai.

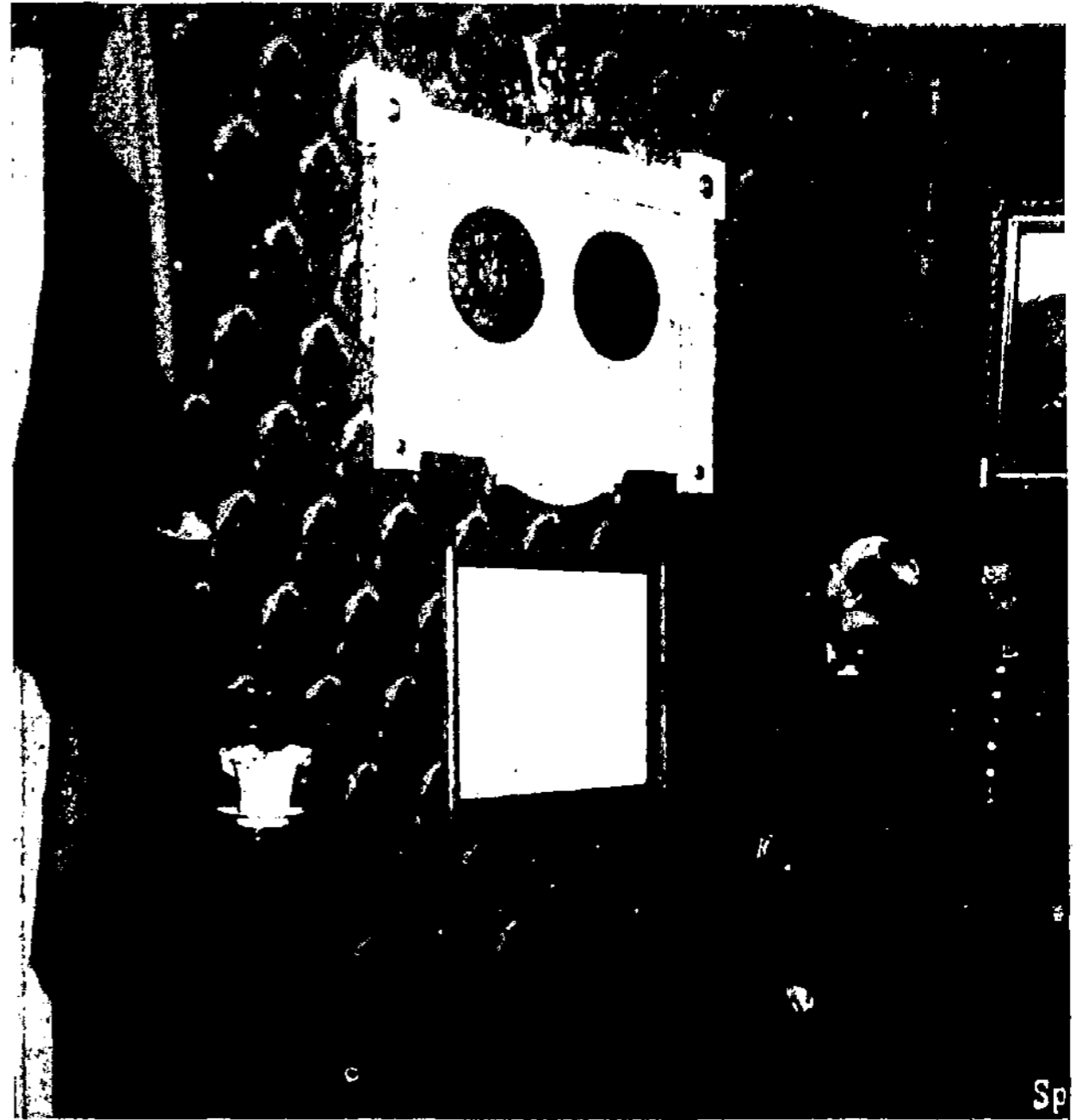
Vėliau buvo atliktos žuvusių karių pagerbimo ir vėliavos nuleidimo apeigos. Į tas apeigas, vos tik nuo stoties, kur buvo sutiktas mūsų garbės sargybos kuopos, skubiai atvyko Latvijos ministeris pirmininkas ir užs. reikalų ministeris p. Celminš su savo palydovais ir prie paminklo žuvusiems uždėjo gražų vainiką.

17 val. Karininkų Ramovėj, dalyvaujant kr. aps. min. pulk. Giedraičiui, vyr. štabo viršininkui ir gausiai susirinkus karininkams su savo svečiais bei šeimomis, buvo atliktas iškilmingas Vytauto Didžiojo lentos prikallimo aktas.

Krašto apsaugos ministeris savo trumpais žodžiais reikšmingai pabrėžė tą įvykį, surištą su Vytauto Didžiojo asmeniu, jo jubiliejumi ir mūsų Karininkų Ramovės tradicijomis.

Jis kreipėsi į susirinkusius maždaug šiais žodžiais:

Šiandie mūsų šventė. Prieš 12 metų susirinkome Vilniuje, kad sudarytume ginkluotą savo pajėgą — kariuomenę.

Iškilmingas Karininkų Ramovėj Vytautui Didž. pagerbti lent. prikallimas. Priešaky stovi kr. ap. ministeris, ant sienos matyti marmuro lenta ir aktas rėmuose. E. K. B. foto

Šiandie gal ne vienas mūsų — tų didvyrių ir pionierių — jau garbingai ilsisi, paaukojęs gyvybę už savo krašto ir tautos idealus. Tebūnie jiems lengva ta žemelė ir teilsisi ramybėj.

Šiandie taip pat žinome, kad baigiami jubiliejiniai Vytauto Didžiojo metai.

Taigi, šiandie visai tikslu, kad tam Didžiajam mūsų Karžygiui ir Vadui atminti įmūrijama lenta Karininkų Šventovėj — Ramovėj.

Lietuvos praeitis graži ir kilni. Tos praeities laidai lemia mums dar gražesnę ir šviesesnę ateitį.

Baigsiu savo pratarbę kilniais mūsų Himno žodžiais: Vardan tos mūsų praeities ir ateities vienybė ir susiklausymąs težydi.

Baigus p. ministeriui kalbėti, pulk. Skučas perskaitė akto tekstą, kurį čia ištiesai dedame:

Lietuvos Karininkų Ramovės Seniūnų Tarybos nutarimas.

Lietuvos valstybės didingai praeičiai pagerbti ir naujoms mūsų tautos kartoms apie tai priminti, nuo Kristaus gimimo 1930 metais, mūsų nepriklausomybės ir kariuomenės gyvavimo XII metais, o nuo šios Ramovės įsteigimo VIII metais, spalio mėnesio 27 dieną

Lietuvos karininkai per savo įgaliotą ir laikinoje mūsų Respublikos sostinėje Kaune esančią Ramovės Seniūnų Tarybą, prieš 500 metų mirusio ir Lietuvos teisėtoje sostinėje Vilniuje palaidoto Lietuvos Kunigaikščio VYTAUTO DIDŽIOJO atminimui.

n u t a r ė:

1. Kadangi 1430 metų spalio mėn. 27 dieną miręs lietuvių, gudų ir pietų rusų žemių valdovas, Didysai Lietuvos Kunigaikštis, Rygos Arkivyskupijos Protektorius, garbingas VYTAUTAS, Didžiuoju vadinamas, 38 metų valdymu mūsų anuometinės valstybės nepriklausomybę išsaugojo, jos jėgas sutvirtino ir vardą išgarsino...

2. Kadangi daug sunkių kovų laimėjo su anų laikų Lietuvos priešais...

3. Kadangi jo valia mūsų Žemaičiai tapo išlaisvinti ir visiems amžiams Lietuvos valstybėn įterpti...

4. Kadangi Jo noru, Romos imperatoriaus Zigmanto pastangomis, mergelės Marijos ordeno aukštojo mistro Russdorfo parama, lenkų karaliaus Jogailos 1429 metais išreikštu Lucko pilyje pritarimu, tais pat metais Romos papai Martynui V-jam nesipriešinant; Maskvos, Tveriaus, Riazanės didiems kunigaikščiams ir Aukso Ordos viešpačiams remiant, nuo Kristaus gimimo 1430 met. mūsų kraštas turėjo būti pripažintas karalija ir tuo būdu, anų laikų papročiais, nueiti tvirčiausiais nepriklausomybės keliais, tačiau VYTAUTO DIDŽIOJO staigi ir netikėta mirtis anam rimtam Lietuvos valstybės gyvenimo įvykiui sutrukdė...

tai:

I. Minint visus Vytauto Didžiojo mūsų kraštui nuopelnus, dabartinėje Ramovėje — karininkų intelektualinio darbo ir poilsio centre, laikinai Kaune,

o visados Lietuvos sostinėje Vilniuje, tebūnie įdėta (šita), 1930 metų lapkričio 23 dieną paminklinė lenta.

II. Tą lentą Lietuvos Karininkų Ramovės Seniūnų Taryba įtvirtina viename savo rūmų kambaryje, kuris visiems laikams tebūnie vadinamas VYTAUTO DIDŽIOJO SEKLYČIA.

III. Telioka tasai kambarys kiekvienam Lietuvos karininkui ne tiek poilsio, kiek dvasios pakilimo ir susikaupimo vieta.

IV. Teprisimena tame kambaryje kiekvienas Lietuvos karininkas, kiek Vytautas Didysai sielojos, vargo, kentėjo, kokių sunkių kovų pergyveno, kol Lietuva jo pastangomis taip aukštai iškilo.

V. Ir tesimoko kiekvienas mūsų karininkas — jau naujais keliais, bet tuo pat uolumu ir ištverme ginti vėl atgimusį ir nepriklausomai gyvuojantį lietuvių giminės kraštą, kaip tatai darė mūsų bočiai ir jų valdovas VYTAUTAS DIDYSAI.

Lietuvos Karininkų Ramovės Seniūnų Tarybos Pirmininkas.

Pulk. Skučas.

Pats akto tekstas gražiai išrašytas, įtaisytas į rėmus ir kabės po Vytauto Didžiojo lenta.

Po šių apeigų visi buvo pakviesti į didžiąją salę, kad išklaustų gen. št. pulk. Lanskoronskio paskaitą — „Mūsų kariuomenės kūrimosi idėja ir jos brenimas“.

Paskaita specialiai pritaikinta kariuomenės šventei. Visi su dideliu įdomumu klausėsi ir dėjosi galvon čia naujas, čia senas mintis bei faktus, iškelčius dėl mūsų kariuomenės praeities ir ateities.

M.

Svarbesni įvykiai prieš 10 m.

1920 m. lapkričio mėnuo.

24 d. 4—5 val. atkirstoji lenkų kavalerijos brigada ties Labanoru paspruko per frontą į lenkų pusę. Čia lenkai išsivarė kartu 6 arklius mūsų ir 3 vežimus.

Bendrai, atkirstoji lenkų kavalerijos brigada ėjo šiuo maršrutu: Vydeniškis, Balninkai, Kurkliai, Kovarskas, Taujėnai, Lėnai, Pagirys, Šėtą, Lančunava, Apytalaukis, Vilainiai, Gineitai, Surviliškis, Truskava, Vadokliai, Traupiai, Troškūnai, Andrioniškis, Jelmaninkai, Rubikių ežeras, Lėliūnai, Skudutiškis, Labanoras.

25 d. Varėnos - Rudziškių rajone lenkai įvairiose vietose puolė mūsų sargybas, bet visi puolimai buvo atmušti.

Lenkų 3 kuopos įsiveržė į Salako miestelį ir apiplėšė gyventojus.

26 d. Musninkų rajone lenkai ties Paspiežių kaimu pradėjo kasti apkasus. Mūsiškiai su kulksvaidžiais juos išvaikė.

Inturkės rajone mūsiškiai paėmė nelaisvėn 9 lenkus, atvykusius į mūsų pusę rekvizuoti maisto.

Sumiliškių rajone lenkai apsupo mūsų sargybą Lebedžių kaime, bet mūsiškiai vis tik prasimušė ir iš Lebedžių pasitraukė, netekę 4 sužeistų.

27 d. 15 val. lenkai prisiartino prie Padvaronių kaimo, bet buvo atmušti.

Iškilmės maršu.

Vyrai, sukauptime jėgas ir valią ugningą,
Sutelkime džiaugsmą ir drąsą veiduos!
Narsų juk vyrą čia mato kiekvienas galingą,
Lai koją kiekvienas iš mūsų suduos!...
Kam mums jaunystė ir šypsantis veidas?!
Kam mums plasnoja jaunoji širdis?!...
Ne tam juk Galingasis žemėn mus leido,
Kad slinktum suglebę, kaip slenka angis...
Duokime koją į šaltojo akmenio širdį,
Lai kibirkštys pilias, liepsnoja žaibai!
Žengiame mes čia — kiekvienas lai mato ir girdi,
Juk mūsų troškimai — tik krašto darbai!...
Dega man kraujas, kaip saulės vilyčių pribiręs,
O šautuvą spaudžia tvirti raumenai.
Nežengsiu pro šalį, kareivis prityręs,
Nors kelią užstotų ir dygliai, ledai...
Vyrai! tik koją griausmingai subelskim mes tvirtą,
Suskaldykim širdis šaltų akmenų!...
Tam juk jaunystė ir ugnys ir plienas mums skirta,
Kad vardą įgytum' tėvynės sūnų!...

Ant. Bernotas.

Aukštas svečias ir simboliškas vizitas.

Su Vytauto Didžiojo jubilieju mi 12-ais Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybės metais sutampa didelės reikšmės įvykis—tai naujas etapas Lietuvos — Latvijos santykiuose, kuriuo pamatan dedama šiomis dienomis pasirašyta prekybos sutartis.

Prekybos sutartį pasirašyti iš Latvijos pusės yra įgaliotas ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris p. Celminš. Jo paties atvykimas į Kauną daro šį faktą daug svarbesnį ir reikšmingesnį. P. Celminš atvyko į Kauną (lapkričio 23 d.) kaip Latvijos vyriausybės Galva. Jį lydi Latvijos užsienių reikalų ministerijos Pabaltijo skyriaus vedėjas p. V. Munters ir ministerio pirmininko adjutantas pulk. M. Lukinš. Tai rodo, kad p. Celminš atvyko į Kauną ne vien tik siauru praktišku tikslu, bet daugiausia gal padidindamas abiejų kraštų susiartinimo perspektyvas. Šit kodėl tokia visų optimistiška nuotaika ir džiugūs įspūdžiai, kad toji sutartis daug daugiau reiškia, negu jos turinys. Tatoi savo rūšies simbolis — pirmosios gairės kely, kuris veda prie glaudesnių ryšių su mūsų kaimynu.

Giminingi ryšiai, kalbų panašumas, bendrieji ekonomiškai reikalai ir kiti veiksniai vis daugiau ir daugiau pradėjo artinti abi tautas. Dabar jau galima džiaugtis, kai tos pastangos ima reikštis gražiais vaisiais.

Didelis nuopelnas tame vaisinagam susiartinime, be abejo, priklauso ir Latvijos atstovui Lietuvos p. ministeriui Liepiniui — gabiam ir patyrusiam diplomatum.

Broliško susiartinimo kelio.

Lapkričio 24 dieną 12 val. Latvijos ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris p. Celminš ir Lietuvos užsienių reikalų ministeris dr. Zaunius iškilmingai pasirašė prekybos sutartį. Be jos, buvo pasirašytos dar kitos sutartis ir trys susitarimai dėl Lietuvos — Latvijos susisieki mo palengvinimo.

P. Celminš tą pačią dieną 18 val. Latvijos atstovybėj priėmė spaudos atstovus ir pasidalino įspūdžiais dėl įvykusių sutarčių.

Jis pareiškė, kad šiantie pasirašyta sutarčių serija, be abejo, tampa pačiu svarbiuoju faktorium

Latvijos ir Lietuvos santykiuose po 1921 metų, kada gegužės mėn. buvo pasirašyti visi tie susitarimai, kuriais ligi šio laiko buvo reguliuojami abiejų valstybių santykiai.

Vis dėlto vienoje iš svarbiausių valstybiniu atžvilgiu sričių, būtent, ūkiškoj nebuvo vienos normos. Todėl — sako p. ministeris — leiskite pirmoj eilėj pažymėti prekybos

Latvijos min. pirmininkas ir užsienių reikalų min. p. Celminš.

sutartį, kuri tampa senai laukiama grandimi tarp abiejų valstybių toje srityje, kuri paliečia abiejų kraštų gamybose elementus, būtent, žemės ūkio produkciją.

Šiuo momentu — pasakoja p. ministeris — negalėčiau ilgiau apsisistoti dėl sutarties smulkmenų, bet dėl to drąsiai galiu pareikšti vilties, kad sutarties padariniai žymiai prisidės prie draugiškų ryšių sustiprinimo ir sudarys abiem pusėm malonų pasitenkinimą tiek žemės ūkio, tiek fiskaliniu atžvilgiu.

Tarytum prekybos sutarčiai papildyti buvo pasirašytas antras susitarimas, kuriuo panaikinamos vizos ir pasai abiejų valstybių susisieki mo reikalui. Panaši sutartis jau penkti metai yra sudaryta tarp Latvijos ir Estijos. Todėl visai normalu, kad tarp Latvijos ir Lietuvos, kurias taip glaudžiai rišo etnografiška, geografiška ir sociali-

nė giminytė, bet kokios dirbtinės susisieki mo kliūtys pašalinamos.

Trečiuoju svarbiu aktu reikia laikyti arbitražinę sutartį, kuri aiškiai parodo mūsų tvirtą nusistatymą laikytis taikos ir taikingo su gyvenimo principų.

Ketvirtoji ir penktoji sutartis paliečia tarp abiejų valstybių susisieki mo palengvinimą ir mokesčių panaikinimą, kuriais buvo apkraunamos susisieki mo priemonės, sakysim, automobiliai Tuo pat geležinkelių stotys įtraukiamos į pasienio punktų sąrašą. Tuo mes tikim, kad panaikinsim kai kurias dirbtines kliūtis, kurios sudarydavo sunkumų abiejų šalių gyventojams.

Toliau p. ministeris pabrėžė, kad šios istoriškos lapkričio 24 dienos sutarčių sistema, kuri netolimoj ateity reikalinga dar kitų naujų sutarčių, negali būti nesutikta su dideliu ir širdingu džiaugsmu, pareikštu tiek vienos, tiek antros tautos.

Aš iš savo pusės — pasakė p. ministeris — su pasitenkinimu pažymiu, kad mes ilgai trukusių derybų rezultate tvirtai atsistojom ant abiejų tautų susitarimo kelio. Mūsų tautų praeitis, o tuo labiau ateitis aiškiai diktuoja glaudžiausio bendradarbiavimo lozungus.

Tuo pat metu mūsų darbas, sėkmingai apvainikuotas, aiškiai parodys visam išoriniam pasauliui, mūsų kaimynams, kad draugiškumo dvasia pajėgia nugalėti visus sunkumus ir kliūtis.

Baigdamas p. ministeris pasakė: leiskite, ponai, jums tarpininkaujant, širdingai padėkoti Lietuvos Respublikos p. Prezidentui, Lietuvos vyriausybei, Lietuvos tautai už tą malonų ir nuoširdų sutikimą, kurį aš patyriau. Mes tikim, kad dabar kelias iš Rygos į Kauną ir atgal bus daug trumpesnis ir malonesnis.

Tą pačią dieną 23 val. 20 min. p. ministeris Celminš, iškilmingai palydėtas, atsisveikino su Kaunu ir išvyko į Rygą M.

Iš kariūnų — aspirantų gyvenimo: 1. pratimai šaudant iš kulk., 2. šaudymo praktika, 3. poilsis žygio metu. *Petrausko foto.*

5-ji kariūnų aspirantų laida.

Geras vadas, sakoma, pusę kariuomenės atstoja. Gal ir taip. Bet vis tik reikia pripažinti, kad netik gerų kareivių, bet dar daugiau gerų vadų turim turėti, norėdami bet kurią kovą laimėti. O kovai pasiruošti turim, jei norim Vilniaus skriaudą atitaisyti.

Kareivių apmokymas kasmet duoda nemažą skaičių prityrusių karių, ir jų turime pakankamą skaičių atsargoje. Priešingai, kiek sunkiau su vadų paruošimu ir jų išlaikymu. Nedidelei valstybei sunki našta gula ant jos pečių išlaikyti didelį kadrą karininkų, o karui ištikus, jie, kaip lašas jūroj, dingsta mobilizuotos kariuomenės skaičiuje. Tad tenka rūpintis paruošti karininkų atsargai, kitaip sakant, vadų kandidatų, kurie reikiant galėtų stoti karo tarnybon ir būtų tikri vadai.

Tam tikslui nuo 1925 m. prie karo mokyklos įkurta kariūnų - aspirantų institucija. Išėję per 1 metus sutrumpintą karo mokyklos kursą ir atlikę praktiką dalyse kariūnai - aspirantai paleidžiami atsargon ir pakeliami į leitenanto laipsnį.

Į kariūnų - aspirantų kursus priimami asmens, turintieji ne mažiau 6 klasių cenzą, bet daugiausia juose patenka baigę gimnaziją ir net universitetą. Šiomet į inžinerijos būrį buvo priimami su atatinama specialybe asmens.

Šiais garbingais Vytauto Didžiojo metais 5 kariūnų - aspirantų laidoj kursų baigė 248 asmens. Tai gausiausia iki šiol buvusių laidų. Ji skyrėsi nuo kitų laidų tuo, kad joje, be pėstininkų, buvo paruošta aviacijos ir nemažas skaičius inžinerijos karininkų atsargai. Be to, dar nebaigę mokslą, iš kariūnų - aspirantų 36 asmenys perėjo į artilerijos būrį ruošti artilerijos specialybei. Jie liksis karo mokykloje dar vienus metus ir pasiliks tarnyboje kaip artilerijos kadro karininkai.

Šių metų spalio mėn. 25 d. visi karo mokyklos ir kursų auklėtiniai, baigę mokslą ir išlaikę egzaminus priėmė iškilmingą priesaiką. Tą pat dieną kariūnai Respublikos Prezidento aktu buvo pakelti į leitenanto laipsnį. Kariūnai - aspirantai dar keletą dienų pasiliko mokykloje ir spalio 30 d. buvo paleisti atsargon.

Iš kariūnų - aspirantų pėstininkais baigė 184 asmens, inžinerijos tarnybas — 54, aviacijos — 10, sanitarijos, veterinarijos ir chemijos tarnybos (po vieną asmenį) — 3.

Aviacijos grupė baigė:

1. Kumpis Stasys, 2. Keblinskas Antanas, 3. Lešinskas Vincas, 4. Markevičius Petras, 5. Petruškevičius Kazys, 6. Paliulionis Bronius, 7. Radzišauskas

Kariai Kalėdų atostogų metu.

Kad kiekvieną pilietį galėtų supažindinti su literatūra ir laikraščių skaitymu, tenka gan daug darbo padėti. Būnant provincijoje šiek tiek teko pasikalbėti, pasidalinti mintimis ir kai ką išgirsti, ir iš tų visų pasikalbėjimų galima daryti šit kokią išvadą: Negalima smerkti, kad kaimo žmoneliai nenori skaityti laikraščių. Tik tiek galima pasakyti. Pirmučiausia, kad jie nežino koku keliu išsirašdyti, kad laikraštis patektų į jų rankas. Toliau, nežino kada tas galima padaryti ir be to, bijo, kad nežūtų pinigai. Girdi, skaičiau pas kaimyną laikraštį „Mūsų Rytojū“. Iš tikrųjų geras laikraštis: rašo apie žemės išdirbimą, daržus, gyvulius, pienininkystę, prekybą ir kita, bet kaip jį gauti ir kad jis lankytų mumis, nežinau. Bepigu mokytam, jis žino visas redakcijas ir žino kam ir ką parašyti. Kas iš to, kad aš ir parašysiu. Pagaliau negausiu nei laikraščio, nei pinigų.

Pasirodo, kad visi laikraščiai, kurios leidžia valstybės įgalioti asmens, yra vertingi, geri, deda daug žinių, mokslo dalykų, įvairenybių ir pamokinių.

Trūksta žmonėms tik žinių, kaip tokius laikraščius išsirašdyti ir be to, drąsos, nes bijodami nustoti keletos litų susilaiko. Praėjus mėnesiui po naujų metų, jau ir nebegalvoja išsirašyti, nes mano, kad jau jų norai pavėluoti ir taip žmogus lieka visiems metams be brangaus laukiama svečio — laikraščio.

Aš manau, kad mūsų kariuomenės laikraštis „Karys“ turėtų didesnę pasisekimą visuomenės tarpe jį uoliai platinant, nes „Karys“ populiarus, gražiai iliustruotas, pilnas svarbių kariškų žinių ir lengvas turinio skaitymu. Žodžiu, įdomūs ir piliečius su juo reikia tik supažindinti, o susipažinę, manau, kad jį brangintų ir su noru skaitytų, nes visuomenei nė kiek nemažiau rūpi kariuomenė, kaip ir visos kitos žinios. „Karys“ tas visas žinias paduoda savo skaitytojams turiningai, aiškiai ir nepridėdamas nė atimdamas. Visuomenei rūpi ūkis, nes ūkio šalis, rūpinasi ūkio sutvarkymu ir patobulinimu, taip pat rūpi gyvulininkystė, prekyba ir t.t., bet už vis labiau rūpėjo, rūpi ir rūpės kariuomenė, nes visuomenė kariuomenę išlaiko, jai padeda ir visokeriopais būdais ją remia...

Juozas, 8. Rinkevičius Juozas, 9. Smolenskas Kazys, 10. Stančikas Juozas.

Auto grupėjų baigė:

1. Adamonis Rapolas, 2. Bliūdžius Albinas, 3. Černiauskas Mikas, 4. Čiuvinškas Feliksas, 5. De Faria E Kastro Vladas, 6. Glemža Rudolfas, 7. Kindurys Leonas, 8. Lapėnas Valerijonas, 9. Maknickas Vytautas, 10. Marcinkevičius Pranas, 11. Pažemeckas Balys, 12. Semaška Bronius, 13. Simonaitis Kazys, 14. Stankevičius Vladas.

Pionierių grupėjų baigė:

1. Abraitis Jonas, 2. Budrius Bronius, 3. Dragašius Juozas, 4. Gaidelis Antanas, 5. Ivanauskas Longinas, 6. Liatukas Juozas, 7. Losinskis Juozas, 8. Me-

telicinas Aleksas, 9. Mileška Albertas, 10. Murza Vincas, 11. Mačiulskis Nikolajus, 12. Narbutas Kazys, 13. Putys Tomas, 14. Poderys Stasys, 15. Rimkus Kazys, 16. Radvila Vladas, 17. Rimkevičius Andrius, 18. Šiurna Domas, 19. Tauras Vincas.

Ryšių grupėjų baigė:

1. Andriejauskas Jonas, 2. Abramikas Vladas, 3. Bausys Julius, 4. Bagdonavičius Zigmas, 5. Jusius Antanas, 6. Kananavičius Vincas, 7. Kriščiūnas Vytautas, 8. Kudukis Petras, 9. Kietis Povilas, 10. Matušaitis Kazys, 11. Orantas Vincas, 12. Sketeris Adomas, 13. Stasiulionis Jonas, 14. Sviderskis Benediktas, 15. Saldukas Ignas, 16. Strockis Anicetas, 17. Špakauskas Juozas, 18. Švegžda Jonas, 19. Štencelis Stasys, 20. Abukauskas Petras, 21. Zyzas Vytautas.

Sanitarijos tarnybą baigė — Fridas Mejeris, veterinarijos — Petrauskas Kostas, chemijos — Jasaitis V.

K. Petrauskas.

Mūsų kariuomenės parado filma Italijoje.

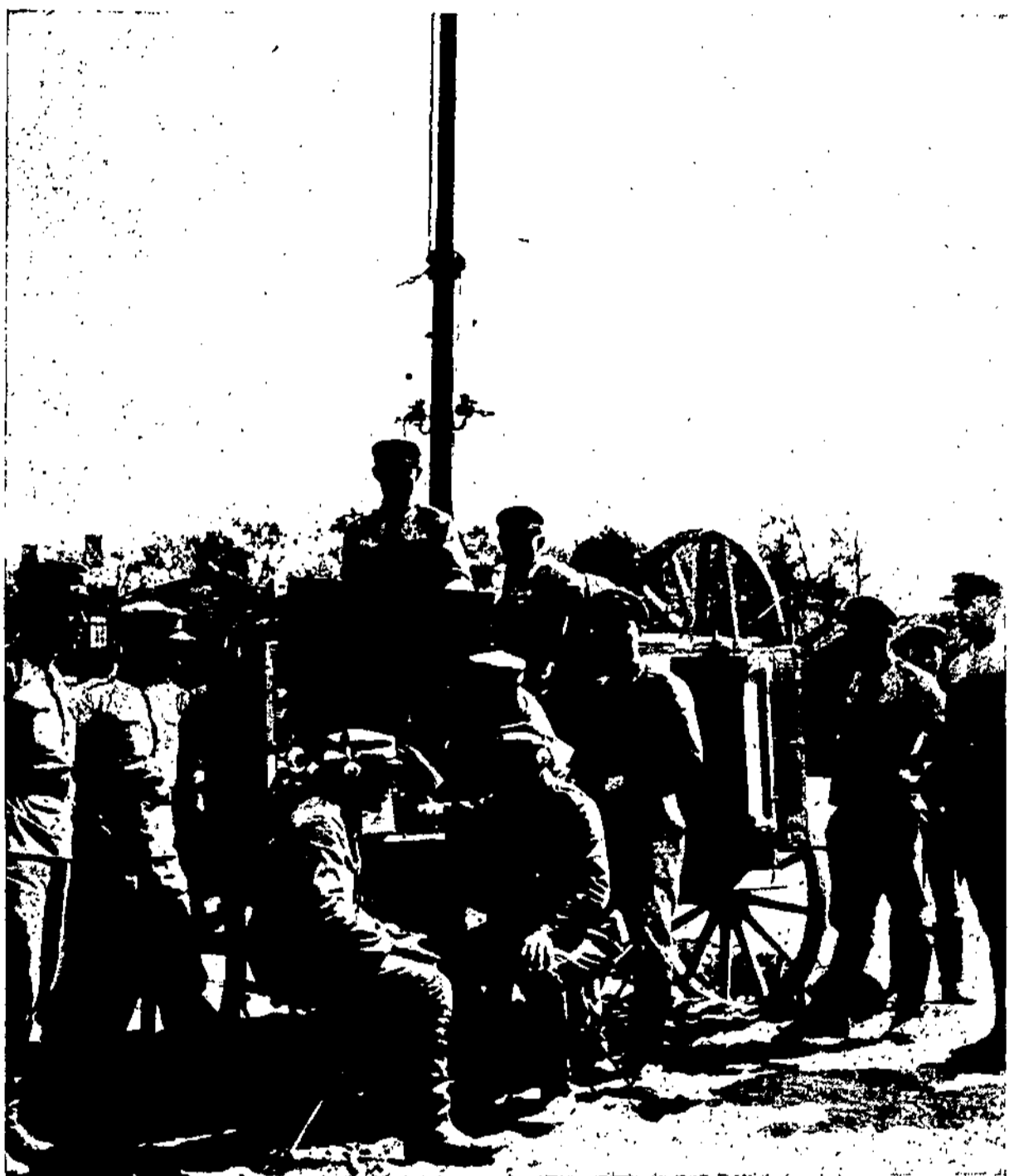
Vytauto Didžiojo iškilmių filma žiūrima Italijoje su įdomumu. Apie tai jau buvo rašyta „Lietuvos Aide“.

Man pačiam tos iškilmių filmos dar neteko matyti. Taigi čia papasakosiu tai, ką apie mūsų kariuomenės parodą sako italų karininkai.

Gero išpūdzio sudaro tai, kad visų eskadronų ir visų baterijų arkliai surinkti spalvomis. Balti, bėri eskadronai zovada pralekia pro ekraną. Baterijos taip pat. Visur tvarka, lygiavimas — pavyzdingi. Pėstininkai pražygiuoja tvirtu žingsniu, išsitiesę, su šautuvais ant peties. Lygiavimas ir veiksmai taip pat pavyzdingi. Vienu žodžiu, bendras išpūdis labai geras.

Tai, be abejo, kiekvienam iš mūsų malonu girdėti, malonu jausti, kad ir mūsų kariuomenė, jeigu ne savo skaičiumi ir turimų priemonių gausumu, tai bent savo pasiruošimu ir dvasia, gali drąsiai stoti greta kitų Europos kariuomenių. Reikiant baterijos eskadronai ir kuopos parodys pasauliui ir kovos lauke, kad Lietuvos kariuomenė moka ginti savąjį kraštą, jo laisvę ir nepriklausomybę.

Kpt. Les.

Kariūnai — asp. atlieka radio praktiką prie lauko radio siųstuvo.

Kariuomenė yra laikoma ne tam, kad valstybė turėtų didelius gražių vyrų būrius, bet tam, kad juos išmokintų vartoti ginklą, mokėtų ir sugebėtų būti tėvynės sargyboje, ir kad priešas nedrįstų pulti krašto, matydamas jėgą. Todėl tėvui, motinai, broliui arba sesutei ar gali būti neįdomu, ką jų šeimos narys veikia kariuomenėje, kaip gyvena, ko mokosi ir t.t. Ką kariuomenė veikia, ką nuveikė, ką mano nuveikti, ką naujo išrado ir apskritai apie visus kariuomenės įvykius visuomenė gali tik sužinoti per laikraštį „Karys“. Todėl „Karys“ yra būtinas kiekvienoje šeimoje, kaip brangus ir laukiamas svečias. „Karys“ iš visų samantų bakūžių prašalins tamsą, paaikškins skaitytojams įvairius karo dalykus, puoš jų sielas ir bus jų ateities žiburiu. Antra, aš manau, kad „Karys“ mūsų vaikučiams, ypač berniukams, ar nebus tik pirmasis ugdytojas tėvynės meilės. Pirmąją tėvynės meilės kibirkštį įžiebtį ir sukurti vaikučių sielose tos meilės ugnelę gali tik „Karys“, nes maži vaikai prie kariškų dalykų arba tiesiog karų turi palinkimo. Galima matyti, kaip vasaros metu kokių 8—10 metų vaikučiai

sudaro būrius, lupa nuo medžių žievės, pasidaro sau diržus, prie kepurių prideda įvairius lankelius, išsipliausto iš medžio šautuvus, durtuvus, kardus, o kartais atsiranda tokių „technikų“, kurie pasidirba visai panašų į šautuvą įrankį. Paskiau pasidalina į lygius būrius ir kiti kitus puola, įsivaizduodami priešą. Šis faktas liudija, kad mūsų mažiukai iš pat vaikystės dienų rengiasi būti kariais ir iš pat jaunų dienų jie rengiasi šventam tėvynės gynimo darbui.

Tiems mažiukams padėti, juos pamokyti, aiškiau jiems įrodyti ir duoti jiems daugiau supratimo apie tėvynės gynimą gali tik „Karys“, nes jis nerašo apie kažkokius meilės, bet tik apie kariškus ir kitus įdomesnius dalykus. „Karys“ yra paveiksluotas kariškais ir kitais įdomesniais paveikslais, pav. iš manevrų, įvairių kovų, įvairių dalių ir t.t. Todėl „Kario“ skaitytojas, skaitydamas jį, prieš savo akis matys vien tik rimtus ir tikrus darbus.

Toliau, įvairios žinios iš visos kariuomenės gyvenimo, kurias pranešinėja dalių korespondentai, ir pagaliau „Kuprinės pabiros“, kurios kiekvieną skai-

Laiškas be adreso.

(Naujokui Ant. Bernotui).

Mielasis Antanėli!

Išvažiavai ir dingai, kaip akmenėlis į vandenį... Bėginėju beveik kasdien pas seniūną, o iš Tavęs taip laukiamo laiškelių, kaip nėra, taip nėra... Mama dar erzina, sako: „Sakyk „sudiev“ Antanėliui, ras jis miesčionkų, nebežiūrės į tave prastą ūkininkaitę“... Nors man tie motinos žodžiai skaudūs, bet aš netikiu, kad taip galėtų būti, raminu save sakydama, kad Tau dabar pradžioje daug visokio darbo, o jau paskui tai kas savaite man rašysi. Juk taip, mielas mano Antanėli?

Dabar pasakysiu Tau, nors išvažiuodamas mane ir raminau, kad važiuoji atlikti savo brangiausią pareigą — išmokti ginti mūsų tėvynę, bet vis tiek man širdį taip skaudėjo, jog, rodos, jau nebetversiu, net gyvenimas nemielas pasidarė... Bet, žinotum, po Tavo išvažiavimo, tą sekmadienį, išėjusi iš bažnyčios, sutikau Butkų Petrą. Žinotum, stačiai nebe tas žmogus! Sakau nebe tas žmogus ir gana! Atmeni koks kutvaila buvo prieš stodamas į kariuomenę? O dabar — visos merginos tik šypt šypt viena kitai, tik kumšt! Kiekviena, kurią tik jis pakalbina, nosytę bent kiek užriečia. Ir yra dėl ko: Petro veidas švariai skustas, plaukai tvarkingai nukirpti ir dailiai sušukuoti, apikaklė švarutėlė, ant rudinės nė vieno pūkelio nerasi, batai žvilga net malonu žiūrėti.

Sako visiškai gražiai mokąs skaityti ir rašyti. Matyt, kad žmonės nemeluoja, nes nemokėdamas skaityti, kam gi jis būtų „Kari“ ir „Trimitą“ išsirašęs?

Dabar jau girdėjau Petras kitus šaulius moko rikiuotės, mat, jis turėjęs puskarininkio laipsnį. Tik vienas būrio vadas dabar už jį aukštesnis. O jau žmonės sakydavo, kad to lokio niekas neperdirbs.

Ėmiau dabar galvoti, jei sakau jau toks Petras taip į žmones išėjo, tais koks sugriš mano Antanėlis?

Ir žinai, Antanėli, gali savo Mortute pasidžiaugti, dabar tik aš supratau, ką reiškia jūsų karo tarnyba! Jau man gėda prieš save pačią, kad aš pirma maniau, jog kariuomenėje tai tik ir moko, kaip žmones piauti, šauti, karti, kaimus ir miestus deginti ir griauti! Sakau, man gėda, nes dabar jau aš taip nebemanau! Aš džiaugiuos, labai džiaugiuos, kad Tave paėmė, nes jei Tu netiktum kariuomenei, tai man būtų gėda ir liūdna, kad mano bernelis netinka savo krašto sargybai ir gynimui.

Aš daug galvojau, bet daugiausia padarė tas gyvas pavyzdys — Butkų Petras. Jis taip gražiai kalba apie tėvynę, apie kiekvieno lietuvių pareigas, kad net seniai kraipo galvas ir stebisi, kad tas lokys — Butkų Petras kalba, kaip tikras kunigėlis ar mokytojas. O juk visi žino ir supranta, kad tik kariuomenėje jis tokiu tapo.

Rašyk, Antanėli, skubiai, be galo jau laikiu! Rašyk apie save, kaip nuvažiavai, kaip Jus priėmė,

ką dabar veikiate? Kaip kitiems mūsų kaimo vaikinams sekasi. Kaip Kaziui Grybui, juk jis kariuomenės, kaip ir šaulių sąjungos iš tolo purtėsi.

Tavo adreso negavusi, nusiunčiau į „Kari“ ir paprašiau kad Tau paskelbtų.

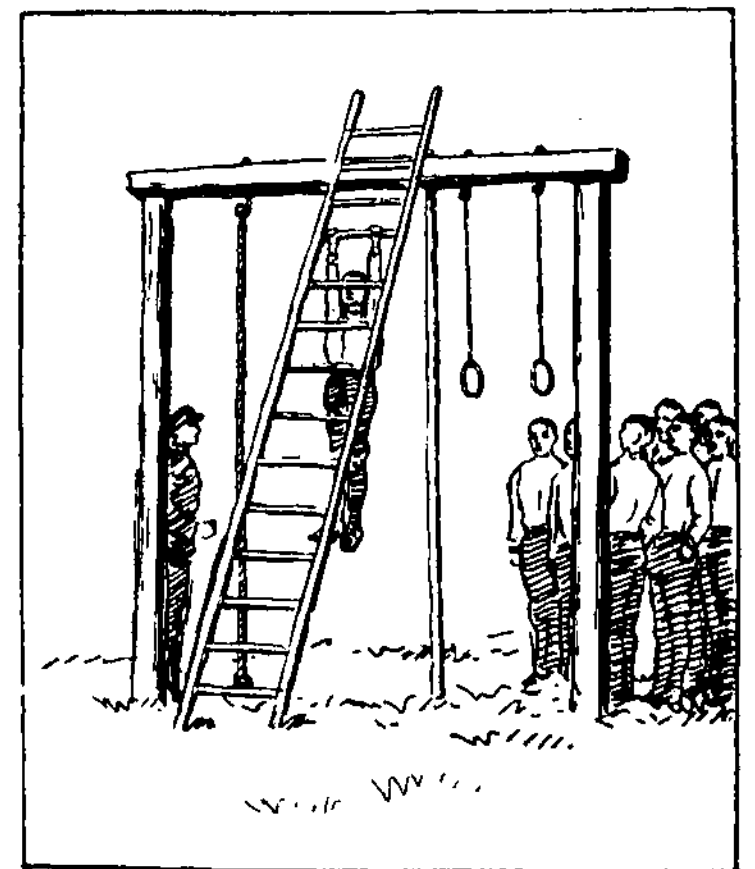
Sudiev mano mylimas Antuti! Tegul Dievulis duoda Tau sveikatos, kad galėtum viską gerai išmokti ir būti savo kraštui dar naudingesnis nekaip Butkų Petras.

Sudiev, Tave širdingai mylinti
Morta Janulytė.

1930 m. lapkričio 9 d.

Žemuogėlių kaimas.

Redakcijos prierasas: Tikimės, kad M. Janulytė suras savo Antanėlį naujokų tarpe, ir jos šis laiškas neliks, lyg balsas tyrumoje, o susilauks atsakymo. „Kario“ red. mielai patarnaus ir Ant. Bernotui.

tytoją skaniai prajuokins. Todėl kartoju, kad, mūsų mažyčiams „Karys“ nebus baukščios esybės padaras, jie, jį turėdami, vartydami ir skaitydami, neverks, neliūdės ir neis greičiau miego, bet atvirkščiai, jų jaunose krūtinėse užsidegs karšta tėvynės meilė, turės visuomet norą būti pavyzdingu ir dideliu kariu, rengsis, mokysis ir tobulės iš pat jaunatvės dienų, o atėjus laikui stoti į kariuomenės eiles, toks jau nebemanyks koku nors būdu išsisukti, nežalos save ir savo kūno, neverks ir neliūdės, bet kariu būti laikys garbe ir šventa pareiga. Būdamas kariu didžiulis, stengsis įsigyti daugiau žinių, bus linksmas ir patenkintas. Jam kariuomenė atrodys ne kaip koks kalėjimas ar vargo dalis, bet kaip aukšta ir pavyzdinga mokykla.

Prie to kilnaus tėvynei darbo gali prisidėti visi kariai, ypač puskarininkiai, būtent sodžiuose platinti „Kari“. Čia puskarininkių būtų atliktas ir padarytas gan didelis darbas. Gal ne vienam kils galvoje mintis, kodėl aš tai visa skiriu tik puskarininkiams. Nors trumpai, bet šiek tiek paaiškinsiu. Eiliniai trumpesniai laikai gauna atostogų ir mažiau jų parvyks-

ta į savo tėviškę. Puskarininkiai ilgesniam laikui gauna atostogų, daugiau turi pažįstamų, daugiau kur gali prieiti ir geriau gali įrodinėti „Kario“ reikšmę. Tad kviečiu visų dalių puskarininkius stoti į darbą ir Kalėdų šventės metu būti uoliais „Kario“ platintojais. Puskarininkiai, kuriems tarnybos pareigos leis gauti atostogų, važiuokit su pasiryžimu kuo daugiausia išplatinti ir surinkti „Kario“ prenumeratos. Padėkime savo kaimynams, visuomenei ir pasirodykime, kad kariuomenėje nemiegama, bet dirbama šventą tėvynės darbą. Tikiu, kad visi puskarininkiai nuo to darbo neatsisakys, bet dirbs ir kitais 1931 metais mūsų kaimynus lankys „Karys“. Puskarininkiai, dirbdami nenorėkim gauti kokį nors atlyginimą, nenorėkim, kad redakcija už mūsų darbą koku nors būdu atsilygintų. Už šitą mūsų darbą atsilygins mums tauta ir jaunesnieji broliai. Puskarininkiai, kuriems būtų neaišku šis darbas, klauskit žodžiu arba raštu „Kario“ redakcijos, kuri, manau, mielu noru sutiks paaiškinti ir pamokyti.

Sanit. pusk. Mečius Grinius.

Moksleiviai — krašto gynėjai.

(Viršilos Gendručio pasakojimai).

— Vyrai! Šiandien aš jums pasakosiu apie Marijampolės gimnazistus 1918 m. pabaigoj ir 1919 metų pradžioj, — prabilo viršila Gendrutis ir atsisėdo kareivių tarpe.

— Rodos, mūsų tarpe yra nemaža marijampoliečių, be to, iš Marijampolės gimnazijos, todėl jums bus įdomiausia išgirsti apie tai, — ir viršila pažvelgė į jauną kareivį Antaną, kuris dar neseniai yra atėjęs į kariuomenę iš Marijampolės gimnazijos.

Keletas kareivių sujudėjo, lyg, rodos, pasitaisydami tvirčiau atsisėsti. Matyt, jie buvo marijampoliečiai.

— 1918 m. pabaigoj, — pradėjo kalbėti viršila, — Marijampolėj susidarė politinė sekcija, į kurią daugiausia prisidėjo aukštesniųjų klasių gimnazistai. Jų buvo tikslas kovoti vietoj dėl Lietuvos nepriklausomybės prieš vokiečius ir bolševikus. Slapta rinkdavosi posėdžiauti ir dirbdavo kiek aplinkybės leisdavo. Kartą prieš Kalėdas viename savo susirinkime jų sekcija nutarė tą pat naktį visame mieste išklijuoti atsišaukimus prieš vokiečius. Žygis buvo labai pavojingas, nes galėjo greit pa-

tekti vokiečiams į nagus ir tuomet, žinoma, vokiečiai nepaglostytų. Bet šis pavojus mūsų gimnazistų nenugąsdino. Jie buvo vyrai, verti lietuvių vardo. Gavę atsišauki-

vaikščiojo laukdami skirtos minutės ir apsižiūrėdami vietą klijuoti. Vienas atsišaukimas buvo vienoj rankovėj, antras — kitoj, trečias — užanty ir ketvirtas — rankoj.

Iš Marijampolės m. ir apskr. pr. m. k. mokinių sp. ir dainos šventės. Mergaičių grupės sporto bei plastikos pratimų momentas.

mų išėjo dirbti. Visi vienodai nusistatė savo laikrodėlius.

Visų buvo nutarta išklijuoti visame mieste tą pat valandą ir minutę (22 val.) ir kiekvienam po 4 atsišaukimus. Mat, jeigu vieni išklijuotų anksčiau, o kiti vėliau, tai pirmus atsišaukimus vokiečiai galėtų pastebėti ir tuo būdu lengvai sučiuptų paskutiniuosius.

Gimnazistai, išsipylę gatvėse,

Visi paruošti taip, kad greit galėtų ištraukti. Skirta minutė atėjo. Ir tuojau visame mieste ant stulpų ir namų sienų pradėjo baluoti atsišaukimai. Vienas atsišaukimas buvo priklijuotas net ant pačios vokiečių nosies, būtent, ant vokiečių sargybinio budelės sienos, ties vokiečių komendantūra. Rytą, vokiečiai radę visur pilna išklijuotų atsišaukimų, širšo, pyko, keikėsi, išliedami visą savo vokiškų keikimų žodyną, ir turėjo nemaža darbo, kol nuplėšė. Bet gyventojai jau spėjo juos perskaityti ir mieste pasipylė įvairių kalbų ir gandy. Gimnazistų darbas nenuėjo veltui.

Laikas greit slinko. Jau pradėjo jaunimas eiti savanoriais Lietuvos ginti. Gimnazija vėl sujudo. Vėl pasitarimai gimnazijos sienoje ir už jos. Vos porą tokių atsišaukimų, kurie daugiau rūpinosi ir teiravosi, ar jiems kariuomenėj praleistas laikas bus iškaitytas į mokslo metus. Kiti stojo be jokių sąlygų, tik vienos minties vedami: „kada tėvynę reikia ginti, mokytis nebėra laiko“. Ir tuo būdu 1919

Berniukų grupės sporto bei plastikos pratimų momentas.

m. apie sausio mėn. 15 d. susirinko nemažas moksleivių būrys iš aukštesniųjų klasių vykti į Kauną. Juos žmonės iškilmingai išlydėjo į stotį, o jie patys išvyko su dainomis.

Atvykę į Vilkaviškio stotį patyrė, kad čia neseniai buvo bolševikų agitatoriai. Subruzdavo visi gimnazistai jų ieškoti, bet veltui. Spėjo visi pranykti. Jeigu nebūtų spėję pasišalinti, būtų riestokai „nabagams“ buvę.

Iš mūsų moksleivių būta gerų vyrų. Tikiuos, kad ir ateity jų bus tokių pat atsidėjusių krašto gynimo darbui.

— Gal, tamsta, viršile, esate marijampolietis, — paklausė buvęs Marijampolės gimnazistas Antanas.

— Ne! Aš esu žemaitis, bet 1919 m. sausio mėn. į mano būrį buvo paskirti du marijampoliečiai gimnazistai. Tai iš jų girdėjau ir vėliau iš kitų. Be to, apie tai esu skaitęs ir viename laikrašty. Minimi vyrukai buvo šaunūs kareiviai. Jie į mano būrį atvyko vėliau, negu būrys buvo sudarytas, ir todėl, žinoma, karo mokslo srity buvo pasilikę nuo seniau atvykusių. Man juos teko daugiausia atskirai nuo kitų mokyti. Ir žinote, per dvi dieni beveik pasivijo senuosius kareivius. Taip nuoširdžiai ir su atsidėjimu griebėsi mokyti. Jų tarnybos trečią dieną mūsų kareivines lankė krašto apsaugos ministeris Velykis (dabar ats. gen.). Tuomet aš juos mokiau atskirai viename kambary. Įeina ministeris į mūsų kambarį, aš sukomandavau, ir mano vyrai taip gražiai sustojo, pagerbė ministerį, drąsiai, sąmojingai ir tiksliai atsakinėjo į ministerio klausimus, tartum jie jau metus būtų tarnavę kariuomenėje. Ministeris, patyręs, kad tik dar trečia diena, kai jie tarnauja kariuomenėje, patenkintas pagyrė ir gera nuotaika išėjo iš mūsų kambario. Buvo malonu ir man, ir džiaugiaus, nes juk aš jų dabartinis karo srity mokytojas.

Baigdamas kalbėti viršila Gendrutis pareiškė savo viltį, kad ir dabar mūsų moksleiviai griebsis tokiu pat uolumu mokyti kariškų dalykų, kaip ir jų pirmtakūnai 1919 m. Moksleivis turi būti pavyzdys ir kitiems.

Btks.

Viena pamoka.

Varpelis. Į klasę gyvai subėga apie 60 jaunų vyrų. Tai gerų kareivių kuopa. Jie subėga ir susėda savo suoluose. Tuoju prasidės karinio paruošimo pamoka. Mokinių veidai giedri, nežymu nuvargimo, nors jie jau šeštą, iš eilės tą dieną, pamoką turi, šeštą valandą įtemptai dirba. Jų veiduose giedras pasiryžimas: mokyti, kad reikiant kiekvienas galėtų ir šautuvą neblogiau už plunksną ir vadovėlių naudoti. O reikalas tas netoli jau, visi žino, kad mylimoji sostinė jau dešimt metų pavergta.

Į klasę įeina karinio paruošimo mokytojas, vietinės įgulos kapitonas. Trumpa komanda: Stok! Ramiai!

Klasės mokiniai išsitempė. Nė vienam į galvą neateina mintis, kad jis tik paprastas moksleivis. Visi jaučiasi stovį garbingos lietuvių kariuomenės gretose.

Kapitonas užima vietą. Ir iš vietos, kur ištisomis valandomis, dienomis, mėnesiais ir ištisais metais sklisdavo mokytojų žodžiai apie logaritmus, kampų sinusus ir lotynų kalbos dalis, dabar girdėti ramus, tvirtas karininko balsas:

— ... kitas eilinio kario pareigų nuostatas, tai tas, kad kiekvienas karys sektų savo ir savo draugų veiksmus ir klaidingai ką nors atliekant, pataisytų klaidas...

Ir taip toliau. Mokiniai klausosi. Net nuostabu: per jokią pamoką nėra taip tylu klasėje, kaip dabar. Tylu, nė krust. Būsimieji tėvynės gynėjai gyvena mintimis fronto laukuose. Jie kombinuoja, protauja. Be vargo supranta karininko žodžius.

Atsitinka, kad didžiausias klasės šposininkas kažką pamažu ruo-

šia. Mokiniai dairosi į jo pusę ir nekantrūs laukia šposo. Bet žvalios kapitono akys pagauna juokdario judesius, ir kapitonas šypsodamasis nutraukia savo aiškinius:

— Vyrai, aš manau, kad nei jums, nei man nebus malonu, jei aš ką nors turėsiu bausti. Kam to reikia?

Ir tęsia pamoką. Noras pajaukauti dingio. Ir pats juokdarys meta šposą, nors jis labai norėtų jį iškrėsti, kad ir vien dėl to tik, kad sužinotų, kaip karininkas baudžia. Ar stato į kampa, ar gal iš klasės pavaro? O gal kokią karišką bausmę panaudoja? Visiems įdomu, bet niekas nenori susipykti su geruoju karininku. Ir todėl vėl tylu, ramu. Dešimt minučių prieš pamokos galą, kapitonas baigia ir klausia:

— Ar turi kas kokių klausimų?

O, tuomet pasipilia įvairiausi klausimai. Jų tarpe dažnai pasitaiko ir tokių:

— O jei su šautuvu stovint bite suks apie nosį? Ar negalima judėti?

Arba:

— O jei skyrininkas neteisingai duoda be eilės bulvių skusti, ar galima jį patį įskusti?

Ir taip panašiai. Tuomet ir juoko ir visko esti.

Pagaliau varpelis. Vėl komanda:

— Ramiai!

Ir malonus kapitono balsas:

— Prašom išsivaikščioti!

Patenkinti veidai. Jokio nuvargio juose. Visi, be išimties, sustiktų stoti iš mokyklos suolo į karžygių eiles ir žygiuoti į didį jį žygi... į Vilnių.

Jūras Šaltenis.

Sargyboje.

Dulkia smulkus rudens lietus
 Užauja piktai šiaurys!
 Šautuvą suspaudęs kietą
 Stovi sau budriai karys.
 Šautuvas jam draugas — brolis,
 Šautuvas jam gyvastis —
 — Na ateiki, lenke, „brolis“,
 Tau bus nusiūsta mirtis! —
 Akys įsmeigtos į tolį,
 Laukia priešo, dairo vis,
 Ten kas šmėkstelė — jau dingio,
 O aplink rudens naktis...
 Dulkia šaltas rudens lietus,
 Užauja piktai šiaurys,
 Jis sau linksmas priešą seka,
 Nes jis tikrasai karys!

A. Laurinaitis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Respublikos Prezidento arbata kariuomenei.

Lapkričio 22 d. 17 val., kariuomenės šventės išvakarėse, Respublikos Prezidentas suruošė pas save mūsų kariuomenės atstovams arbatą. Prisirinko pilna salė kviestų aukštų kariuomenės viršininkų bei vadų ir dalių atstovų karininkų. Taip pat atvyko ministrai, atsargos aukštesniųjų karininkų, karių-savanorių ir Lietuvos karo invalidų sąjungų pirmininkai. Būtinios tarnybos kariai drauge su savo aukštąja vyriausybe ir atsargos karių organizacijų atstovais sudarė glaudžią ir nuoširdžią šeimą, prisimindami pirmąsias mūsų kariuomenės kūrimo dienas ir žygius ir tolimesnį jos augimą ir stiprėjimą. Nuoširdžios vaišės užtruko 3 valandų ir svečiai kupini malonių įspūdžių išsiskirstė.

Respublikos Prezidentas vaišių metu prie kiekvieno stalo prisėdęs maloniai pasikalbėjo su savo svečiais ir pasidalino įspūdžiais.

Karininkai pakelti į aukštesnius laipsnius.

Respublikos Prezidento aktu iš š. m. lapkričio 23 d. pakelti į aukštesnius laipsnius — pėstininku pulkininkai leitenantai: J. Šarauškas, M. Reklaitis ir L. Butkevičius į pulkininkus; pėst. majorai: St. Kuizinas, A. Butkevičius, Vl. Vanagas, Al. Makulavičius, J. Šlepetys, J. Barkauskas, J. Kartanas, Br. Pečiulis į pulk. leitenantų; 13 pėst. kapitono į majoro, 14 pėst. vyr. leitenantų į kapitono; 10 pėst. leitenantų į vyr. leitenantų. Kavalerijos 1 vyr. leitenantas į kapitono ir 1 leitenantas į vyr. leitenantų. Artilerijos plk. ltn. J. Vvšniauskas į pulkininko ir art. majorai: K. Austas, J. Vėbra, St. Jurgutis, K. V. Michalauskas į pulk. leitenantų. Be to, 3 art. kapitono į majoro, 10 art. vyr. leitenantų į kapitono ir 5 art. leitenantai į vyr. leitenantų. Inžinerijos plk. leit. P. Pundzevičius į pulkininko ir inž. majorai A. Novickis ir A. Banėnas į plk. leitenantų. Be to, 7 inž. kapitono į majoro, 2 inž. vyr. leitenantai į kapitono ir 2 inž. leitenantai į vyr. leitenantų. Aviacijos majoras A. Gustaitis į plk. leitenantų, 4 aviacijos kapitono į majoro, 9 av. vyr. leitenantai į kapitono, 4 av. leitenantai į vyr. leitenantų. Intendantūros plk. ltn. K. Navakas į pulkininko, topografijos 1 kapitono į majoro, sanitarijos majorai J. Valentinavičius ir A. Matukas į plk. leitenantų, 4 san. kapitono į majoro, 2 san. vyr. leitenantai į kapitono ir 1 san. leitenantas į vyr. leitenantų. Veterinarijos plk. ltn. Pr. Kvedaras į pulkininko, vet. mjr. Br. Šikeris į plk. leitenantų. Be to, 1 vet. kapitono į majoro ir 1 vet. leitenantas į vyr. leitenantų. 5 administracijos kapitono į majoro, 4 adm. vyr. leitenantai į kapitono.

Atskiru aktu iš tos pat dienos aviacijos viršila karo lakūnas Grigorijus Heidrikas pakeltas į aviacijos leitenantų laipsnį.

Tuo būdu šiemet yra iš viso pakeltų į aukštesnį laipsnį 130 asmenų.

1-jo gusarų D. L. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Lapkričio 23 d., po pamaldų, 15 val. vienas eskadronas dalyvavo prie Karo muziejaus. Visas pulkas 14 val. susirinko į Karių klubą.

Atvykus l. e. p. v. p. pulk. leit. Engmanui ir pasakius žodį, pulko švietimo vad. kapel. kun. J. Vaišnoras laikė paskaitą „Kariuomenės kūrimasis“. Priminta kariuomenės kūrimasis ir jos keliai nuo 1919 metų iki šiol.

„Dvylikos metų laikotarpyje kiek žygiu atlikta, kokių dygiu ir pavoingu kelių reikėjo pereiti, kol mes pasiekėm šių dienų susitvarkymą. Krauju ir išoriniais istorijos lapais savo žygius. Ilgai minės mūsų darbus. Mes šiandien minėdami garbingai žuvusius, minėdami žygius, pasiryžkime eiti laisvės ir kilnių darbų keliu“, baigdamas paskaitą kalbėjo gerb. prelegentas.

Perskaitė garbingai žuvusių gusarų pavardes, kurių pavardės iš marmuro lentos aukso raidėmis spindi nuo K. klubo sienos. Žuvusieji pagerbti susikaupimo minute.

L. e. p. v. p. pulk. leit. Engmanas įteikė Vytauto Didžiojo ord. medalius, kuriais buvo apdovanota 15 karių.

Vakare karių klube demonstravo filmą: „Nusikaltimas ir bausmė“. Vėliau buvo šokių vakaras. *Liudas.*

Mūsų telefonistai taiso ryšius.

Kino. Kino įsteigtas gusarų klube jau nuo pereinamųjų metų, kuris vis labiau ir labiau gusarų (taip pat ir civilės publikos) yra mėgiamas. Gusarų klubas turi gerą kino aparatą („AEG“ firmos), kuris su visu įrengimu (elektros dinamo mašina) pulkui yra nemaža kainojęs. Dabar filmos demonstruojamos bent tris kartus per savaitę — šeštadieniais, sekmadieniais ir dar kurią nors dieną. Žinoma filmos demonstruojamos vakarais, po mokymo, ruošos, atliekamomis valandomis.

Pulko vadovybė rūpinasi, kad filmos būtų tokios, kurios turėtų grynai kariško auklėjimo reikšmės, be to, kad duotų ir estetinio pasigerėjimo. Dažnesnis gusarų kino lankytojas gali aiškiai užfiksuoti 3 filmų parinkimo kryptis: 1) filmos parenkamos iš karių gyvenimo, kur pasireikštų visos karių gyvenimo teigiamos pusės, nors kartais su tragizmu surištos. Dėl to dažnai matome tokių filmų, kur karuose pasireiškia savo krašto meilė, pasiryžimas nugalėti, atlaikyti priešus, pakelti įvairius karo sunkumus ir paaukoti net save, jei tai bendros aplinkybės to reikalauja. Žinoma, čia neišvengiama meilės, flirto intrigu, kaip ir pridera filmui. 2) Yra labai daug filmų, kur beveik „pirmąsias roles“ vaidina gyvuliai, sakysim, brangus raitininkų draugas — arklys. Čia kaip tik tenka pamatyti, ką žmogus savo protu, darbu yra pasiekęs gyvulių prijaikinimo atžvilgiu. Be to, tokios filmos turi aiškios kariškos reikšmės, nes matoma, ko galima pareikalauti iš savo kautynių draugo — žirgo. Be žirgo, tenka matyti ir šunis, tuos ištikimus žmonių draugus. Čia taip pat surišta su karo tarnyba, sakysim, šuo ryšio padedamoji priemonė. Viena tokia filma buvo demonstruota („10 gerasis bičiulis su Harry Pil), kur šuo vaidina „pirmąjį vaidmenį“ ir taip „talentingai“, kad po demonstravimo gusarai nesulaukė nepaploję filmų artistams. Čia reikia priskirti ir tas filmas, kurios turi aiškaus gamtos pažinimo tikslą. Pavyzdžiui, naujokas, grįžęs namo, kuris tokio dalyko nežinojo ir gal kiti nežino, galės paaiškinti, kas tai yra

monkus (toks artimas lietuvių kalbai žodis)! Tai yra Indijoje gyvenęs gyvuliukas (laukinis), kuris labai panašus į šešką. Arba štai kur kokie augalai, medžiai, vaisiai auga. Pav., kur auga bananai, kurių ir pulko krautuvėje yra? Tai vis filmos teigiamosios pusės. Dabar reikia pažymėti, kad daug dėmesio kreipiama į filmos „teatrališką“ pusę. Vadinasi, žiūrima veiksminės išraiškos (ekspresijos, judesio), aktorių (personažų) transfigūracijos su filmos nuotykių išsiplėtojimu. Arba, kaip jau minėta, norima išreikšti per veiksminę išraišką tam tikrą užsibrėžtą karių gyvenimo idėją. Žinoma, būtų klausimas vietoje, jei kas paklaustų, o kaip pas gusarus su tonfilma? Čia reikia atsakyti, kad pas mus tonfilmos nėra, bet pritaikinta muzika nuolat mūsų demonstruojamas filmas lydi. Kartais griežia pulko orkestras, ar klausoma radio muzikos, ar pagaliau transliuojama patefono plokštelių muzika.

Lapkričio 17 d. prie filmos ėjo pirmoje eilėje ir „Kario“ kronika, kuri pagaminta šiais metais ir teko rašančiam pirmą kartą ją matyti Kauno „Odeono“ kine. Iš tikrųjų tai labai nusisekęs kariškos informacijos pavyzdys, kaip „režisūros, taip ir technikos atžvilgiu (šviesos efektas pilnas). Gusarai ir naujokai net filmoje pamatė „Kario“ vedamąjį straipsnį „Mūsų naujokai“. Nors kai kurie bendrai su „Kariu“ geriau yra susipažinę, bet vis tik ir jiems redakcijos, administracijos, ekspedicijos gyvenimas nėra pilnas, vaizdas. Dabar visi turėjo gražios progos pamatyti ir arčiau susipažinti.

3 artilerijos pulkas.

Lapkričio mėn. 15 d. 19 val. likt. pusl. scenos mėgėjų trupė karių klūbe pulko kariams nemokamai vaidino „Moterims neišsimeluoti“ trijų veiksmų Seirijų Juozo parašytą komediją, kuri vaizduoja uošvio ir jo žento santykius su viena teatro artiste ir kaip paskui juodviejų žmonos ta visa susekė.

Komedija labai patiko, ypač jaunesiems kariams, kurių tarpe buvo ir tokių, kurie dar tik pirmą kartą matė scenoje vaidinant. Po kiekvieno veiksmo žiūrovai artistams plojo daug katučių, prašydami pakartoti.

Lapkričio mėn. 16 d. 20 val. ta pati komedija buvo vaidinama viešai publikai. Pažymėtina, kad visi artistai, kaip scenos mėgėjai, vaidino neblogai, ypač charakteringai. Gražiai atliko savo roles: Alpio r. — p. Gecevičius, Z. Žakaitės r. — p-lė Navickaitė ir uošvio r. — v. p. Augustinas. Tarnaitė truputį varžės. Publika buvo nemaža, kuri taip pat turėjo progų linksmai pasijuokti. Pertraukų metu grojo Karo muziejaus orkestras.

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas.

Lapkričio m. 16 d. apsigyvenę prie 5 p. p. kariūnai-aspirantai, orkestro lydimi, buvo nuvesti Panemunės igulos bažnyčion. Tai buvo pirmas pasirodymas gatvėje. Per pamaldas griežė 5 p. p. orkestras. Po pamaldų buvo pasakytas pamokslas. Grįžę namo, buvo nuvesti į pulko kino salę, į kurią atėjo ir kiti pulko jauni kareiviai. Ltn. Jodauga susirinkusiems pasakė kalbą. Jis trumpai atvaizdavo kaip į kariuomenės tarnybą buvo žiūrima seniau, dabar ir kaip turėtų būti žiūrima. Jis pasakė, kad pirmos kariuomenės dienos nekokios, tačiau vėliau apsibrantama ir viskas atrodo nebesunku. Karo mokslas kiekvienam turėtų būti svarbus, kas myli savo tėvynę ir kam brangi jos nepriklausomybė.

Panašių paskaitų bus ir dažniau ruošinama. Po paskaitos, 15 val., pulko kariai toj pačioj salėj matė įdomių cirko trupės šposų bei kitų akrobatikos numerių (dalykų)

Kar. aspir. Vl. Juodvalkis.

Šaulių koncertas.

Lapkričio m. 9 d. A. Panemunėj — 5 p. p. salėje, šančių 22 būrio choras surengė koncertą-spektaklį. Pirmiausia sudainavo vyrų choras. Pasveikino svečius gražia daina: „Valio, gerbiameji“. Po šios sekė kitos. Vyrų chorui svečiai nesigailėjo ovacijų bei smarkių plojimų. Vėliau suvaidino I v-mo komediją „Aš numiriau“. Ši irgi pasisekė gerai. Ypatingai juokino svečius gerai vaidinęs p. Levan-

dauskas. Kiti irgi neblogai, gal šiek tiek krito į akis perdidelis dirbtinumas.

Po šios komedijos dainavo mišrus choras. Sekėsi gerai. Labai gražiai sudainavo iš misterijos „Motina Vaidilutė“ Dambrausko „Skaisčią žemės dukružėlę“... Ši daina sužavėjo atsilankiusių sielas!

Abu chorai, matyt, gerai išlavinti.

Po programos buvo šokiai ir žaidimai.

Su džiaugsmu tenka konstatuoti ir šį faktą, kad šis geras choras nesigaili savo vargo, triuso ir mums kariams. Šančių būrio šaulių choras kiekvieną šventadienį bei sekmadienį gieda šančių igulos bažnyčioj mišias. Gražios mišių giesmės pagilina kareiviams maldingą nuotaiką.

M-ius.

Darsūniškis.

Vietos būrio šauliai susirūpinę karišku pasiruošimu ir š. m. lapkričio mėn. 16 d. rytą susirinko pirmoms rikiuotės pamokoms. Rikiuotės pamokų kas sekmadienis bus po 2 val.

Į pamokas šauliai rikiai lankėsi su noru ir pamokų metu prisilaiko griežtos kariškos drausmės.

Daugelis vietinio ir aplinkinių kaimų jaunimo susirūpinę stoti į šaulius.

Griausmas.

Betygalos šauliai statys Vytautui Didžiajam paminklą.

Betygalos šaulių būrys narių skaičiumi nėra labai turtingas, bet ir nedidelė saujelė energingų šaulių pasižymi dideliu darbštumu ir kruopštumu. Būrys savo pastangomis Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečiui pažymėti turi pastatęs didelį paminklą. Dabar per nesenai įvykusį visuotinį būrio narių susirinkimą šauliai vienbalsiai nutarė statyti Vytautui Didžiajam paminklą, kuris bus 6 metrų aukščio. Į šį darbą norima įtraukti valsčiaus savivaldybes ir visuomenę.

J. Velėna.

Nauja lietuvių bokso žvaigždė Amerikoje.

Lietuvis Dapkūnas, kuris save vadina Eddie Benson, paskutiniu metu labai pagarsėjo savo kumštimi. Iš buvusių 68 bokso rungtynių, 50 jis laimėjo knockoutu. Dabar ruošiasi būsimums rungtynėms su žinomu boksininku Thom Heeney, kuris buvo kesinšis paveržt pasaulinio boksininko vardą iš Tunney. Rimti boksininkai mano, kad Dapkūnas turi daug gražių šansų patekti į pasaulinius bokso čempionus.

J. V.

Lietuvių sportas Brazilijoje.

Brazilijoje, Sao Paulo mieste lietuviai stipriai organizuoti. Įsteigė sporto organizaciją „Lithuania“, turi stiprią futbolo komandą, kuri drįsta susitikti su įžymiais ir sau neįlygiais priešais.

Spalių pabaigoje „Lithuania“ turėjo futbolo rungtynes su braziliečių klūbu „Luzo-Bresileiro“. Tai įžymi brazilų futbolo komanda. Bet „Lithuania“ parodė, kad ir lietuviai moka žaisti ir atstovauti Lietuvos vardą pasaulio akyse.

Pradėjus rungtynes, lietuviai paima iniciatyvą ir už 25 minučių įmuša brazilams golą. Visą laiką spaudžia brazilų vartus. Po pertraukos pavargę lietuviai gauna nuo brazilų vieną golą ir prieš rungtynių pabaigą antrą golą. Lietuviai nenusiminė, sukaupe jėgas ir įvarė brazilams taip pat antrą golą. Rezultatas 2:2. Vadinasi, jauni futbolininkai nenusileido įžymiai brazilų komandai ir, jei ne didelė kaitra, būtų išėję laimėtojai. Toliau tikisi „Luzo Brasileiro“ komandą sumušti.

Baigę rungtynes, lietuviai susėdo į automobilį ir užtraukė „šeriau žirgelį“. Lietuviškos dainos aidas nuskambėjo per visą Villą Anastaciją.

Uragvajuj, Montevideo mieste rugpiučio 24 d. irgi įsikūrė lietuvių sporto sąjunga „Ažuolas“, kuri turi ir bokso skyrių.

G. V.

Kol bus gyvas nors vienas lietuvis, tol jis Vilniaus neišsivadės.

Ketinama sutrumpinti karo tarnybą.

Nors Estijoje karo tarnyba gana trumpa — vos vieneri metai pėstinikuose ir pusantrų — specialėse ginklų rūšyse, bet praktika parodžiusi, kad to laiko ne tik pilnai pakanka, bet esą galimybės net karo tarnybos laiką trumpinti. Ypač tai turima galvoje techniškai dalis, nes jos komplektuojamos daugiausia išėjusiais aukštesniais mokyklais naujokais. Jau yra paruoštas karo tarnybos sutrumpinimo įstatymo projektas, kuris dabar svarstomas karo vadovybės.

„Kaitselito“ manevrai.

Pereito mėnesio vidury Tiuri rajone buvo estų šaulių sąjungos „Kaitselit“ manevrai. Tai buvo didžiausi šiais metais „Kaitselito“ manevrai, nes juose dalyvavo per 1.500 žmonių — pėstininkų, kulkosvaidininkų, raitelių, ryšininkų ir automobilistų; vienoje manevruojančioje pusėje dalyvavo dviejų pabūklų baterija. Į manevrus buvo atvykę „Kaitselito“ viršininkas pulk. Maidė, ir latvių bei lenkų karo atstovai.

Per manevrus didžiausio dėmesio buvo kreipiama į nakties žvalgybą ir susitinkamas kautynes.

Prancūzų ginklavimasis jūrose.

Š. m. spalio mėn. 9 d. Bresto uoste nuleistas į vandenį naujas 10.000 tonų vandens talpumo kreiseris „Duplex“. Naujasis kreiseris skiriasi nuo kitų šio tipo kreiserių ypatingai stipriais šarvais. Kartu nuleistas į vandenį ir kitas 10.000 tonų kreiseris „Foch“.

Bendrai nuo Vašingtono jūrų nusiginklavimo konferencijos (1924 metais), nustačius karo laivų didžiausią vandens talpumą — 10.000, Prancūzai pasistatė jau 6 šio tipo kreiserius, o ateinančiais metais bus pastatytas dar vienas kreiseris — „Algier“, kurio šarvai bus net tvirtesni, kaip „Duplex“.

Vokiečių karo pašto karveliai.

Jau prieš didįjį karą vokiečiai turėjo nemažą skaičių pašto karvelių. 1914 metais Vokietijoje buvo 15 pašto karvelių stočių ir 15 atskirų punktų. Didžiojo karo metu, pasirodžius, kad karveliai labai naudingi, jų skaičius kariuomenėje labai pakilo. Yra žinoma, kad vien tik fronte buvo apie 500 punktų su 120.000 pašto karvelių. Po karo, sumažėjus vokiečių kariuomenei, sumažėjo ir laikomų pašto karvelių skaičius. Dabartiniu metu ties Berlynu yra centraline kariška pašto karvelių stotis, užimanti didžiulius rūmus. Šioje stotyje yra per 1.200 pašto karvelių.

Karvelių dresiravimas šioj stoty labai gerai organizuotas. Iš kariškų karvelių reikalaujama trijų pagrindinių savybių: skridimo tolio, skridimo aukščio ir skridimo greičio. Čia dar tenka priskaityti galėjimą orientuotis.

Karvelių priežiūra sutvarkyta grynai moksliskais pagrindais. Kiekvienam karveliui vedamas atskiras lapas. Kiekvienas karvelis turi savo stoties ženklus; karvelio neliečiamybė saugoma tam tikru įstatymu. Jaunieji karveliai 4—5 savaites laikomi atskirame skyriuje, kur jie mokomi skraidyti. Pirmiau jie mokomi paprasto aplinkinio skraidymo, vėliau pereinama prie sistematiško dresavimo. Atskiri karveliai mokomi skristi su grįžimu, t. y. išmokomi ne tik iš kurios nors vietos parsiskristi į savo stotį, bet ir grįžti į išskridimo punktą. Tokio dvigubo skridimo karveliai mokomi tuo būdu, kad jų lesinimas atliekamas ne stotyje, bet išskridimo punkte. Tuo tarpu šie bandymai nepasiseka tolimesniame atstume daugiau kaip 2 klm.

Žinioms nunešti, siunčiama karvelių partija nuo 2 ligi 8 karvelių. Žinios įdedamos į tam tikrą lengvutį vamzdelį. Į tą vamzdelį galima įdėti mikrofotografijos būdu sumažinti 72 puslapiai laikraščio. Kiekvienas karvelis gali nešti 12 tokių vamzdelių t. y. 864 pranešimų puslapius.

Karveliai naudojami ne tik nešioti žinias — pranešimus, bet net fotografuoti priešo pozicijas. Specialiai išmokytam karveliui parišamas mažiukas, vos 80 gramų tesverias fotoaparatas, kuris automatiškai ir nufotografuoja perskrisdamas pozicijas. Iš pradžių toks karvelių „fotografavimas“ nelabai tesisekdavo, bet pastaruoju metu pasiekta jau geresnių rezultatų šioj srity. Karvelis — „fotografas“ neliečiamas skristi vienas, bet jam duodami du „palydovai“.

Lenkų oro policija.

Lenkų policijos vyriausioji valdyba pradėjo organizuoti oro policiją. Oro policijos organizavimą iššaukęs reikalas nuolat ir tinkamai sekti visą krašto oro susisiekimo tvarkingumą.

Artimiausiu laiku prasidės skraidomojo personalo parengimas iš policijos karininkų ir eilinių. Šiam reikalui į centrinę aviacijos karininkų mokyklą Demblinė bus komandiruoti 5 policijos karininkai, kurie ten turės išėiti 11 mėnesių (6 mėn. teorijos ir 5 mėn. skraidymo praktikos) aviacijos atsargos „podchoronžų“ kursus. Oro policijos lakūnai eiliniai bus išrinkti policijos mokyklos mokinių (6 žm.) Pirmiau jie bus pasiųsti į 1-ji aviacijos pulką teorijos kursui išėiti, vėliau į centrinę aviacijos puskarininkų mokyklą Bydgoščiūje.

Demonstruojamas naujasis anglų tankas, kuris net mūro sienas griauna.

Lenkai serga galybės manija.

Pereito mėnesio 25—27 d. Gdynioje įvyko Lenkų „Jūrų ir Upių Lygos“ suvažiavimas, kuriame buvo svarstomi jūrų karo laivyno stiprinimas ir kolonijų reikalingumas. Ypač gyvai buvo svarstomas kolonijų reikalingumas. Žinomas pilsudskininkas generolas Dreszer'is savo paskaitoje įrodinėjo, kad Lenkija būtina turinti gauti kolonijų, kurios išlaisvinsią Lenkiją nuo užsienio rinkos priklausomumo, duosią lenkų emigrantams naujas kolonizacijos sritis ir t.t. Kolonijų reikalas taip pat verčia Lenkiją turėti stiprius karo ir prekybos laivynus. Suvažiavimas nutarė pavadinti „Jūrų ir Upių Lyga“ pakeisti „Jūrų ir Kolonijų Lyga“; surinktus 5.000 zlotų Lenkijos žemių sujungimo paminklui statyti, suvažiavimas nutarė paaukoti nardomojo laivo statybai vardu „Atsakymas Treviranusui“.

Kulkosvaidis — šautuvas.

Spaudos žiniomis, dabartiniu metu Anglų poligonuose bandomas naujo tipo kulkosvaidis, kuris žada rasti platų pritarimą kariuomenėje. Kulkosvaidis sukonstruktotas Švedijoje ir pavadintas „Madseno šautuvas“. Naujasis kulkosvaidis sveria nedaugiau, kaip normalus šautuvas, todėl jis vieno žmogaus lengvai nešiojamas ir aptarnaujamas. Per bandomąjį šaudymą viename Anglų poligone kulkosvaidis buvo bandomas kaip šautuvas, t. y. buvo pridodamas prie peties. Taip šaudant buvo galima išleisti 30 šovinių per 10 sekundžių. Kitame bandyme, uždėjus kulkosvaidį ant stovo, buvo per tą patį laiką išleista 50 šovinių (300 šovinių per minutę).

„Madseno šautuvas“ yra labai tvirtas ir visiškai nesudėtingas. Per bandymus kulkosvaidis buvo smarkiai trenkiamas į žemę, jo mechanizmas užteršiamas smėliu bei žemėmis ir, nežiūrint į tai, kulkosvaidis nenustojo veikęs.

Raudonosios jūrininkės.

„Krasnaja Zvezda“ žiniomis, trys „komsomolkos“ (komun. jaunimo sąjungos narės), pabaigusios jūrų technikum mokslus, priimtos į karo laivyną iš paskirtos į linijos laivą „Marat“. Po metų jos bus pakeltos į karininko laipsnį.

Politinė apžvalga.

Ekonominių derybų su Latvija sėkmingas galas.

Paskutinę savaitę Lietuvos ir Latvijos delegacijos baigė derybas svarbiausiais iškeltais klausimais, dėl prekybos sutarties sudarymo tarp abiejų valstybių. Sutarties tekstas jau paruoštas ir abiejų delegacijų priimtas. Lieka dabar tik ją pasirašyti ir patiekti ratifikuoti (patvirtinti).

Tarp Lietuvos ir Latvijos ekonominės derybos buvo prasidėjusios 1925 metų rudenį. Kadangi tada nebuvo galima susitarti dėl prekybos sutarties pasirašymo, kuria abidvi valstybės būtų galėjusios viena kitai suteikti ypatingos ekonominės lengvatos, tai 1925 m. gruodžio 14 d. teko pasirašyti laikiną deklaraciją, kuria Lietuva ir Latvija pažadėjo taikinti viena kitai ekonominiuose santykiuose didžiausio palankumo dėsnį, vadovautis bendromis visoms kitoms valstybėm vienodomis taisyklėmis.

Žinoma, tokia deklaracija negalėjo abiejų valstybių patenkinti. Todėl buvo susitarta greičiausiu laiku pradėti derybas galutinai prekybos sutarčiai sudaryti. Dėl visos eilės politinių kliūčių ir nepalankių šioms deryboms aplinkybių, tokia padėtis pasiliko iki 1929 m. Tuo būdu tikrai po 4 metų pertraukos buvo atnaujintos ekonominės derybos ir pamėginta sudaryti prekybos sutartį, kuria abidvi valstybės galėtų viena kitai suteikyti ypatingas lengvatas prekių eksporto (įvežimo) atžvilgiu.

Tačiau per derybas kilo nemaža sunkumų, nes reikėjo suderinti abiejų valstybių ekonominius interesus. Mat, tiek Lietuva, tiek Latvija gamina kai kurias vienodas prekes ir, jeigu tektų atleisti visas tokias prekes nuo muitų, arba muitus sumažinti, tai senesnė bei prityrusi Latvijos pramonė lengvai nugalėtų dar jauną ir besiplečiančią Lietuvos pramonę.

Tuo būdu abiejoms delegacijoms teko atlikti didelį ir sunkų darbą, kol pavyko abiejų valstybių ekonominius interesus suderinti. Tai pareikalavo nemaža laiko. Pagaliau visai ginčytiniais klausimais buvo susitarta. Kaip teko sužinoti, į sudarytus privilegijuotų prekių sąrašus įeina dalykai, kurie turi didelės reikšmės abiejų kraštų prekių maiuose.

Čia tenka pažymėti iš Lietuvos pusės daugiausia žemės ūkio gaminių, k. a.: rugius ir kviečius, kiaušinius, arklius, kai kurias daržoves, uogas ir be to smulkius mūsų pramonės dirbinius, būtent, šriubus, varžtus, nitus, prosus ir kit. Šioms prekėms įvežti Latvija apsiėmė suteikti mums specialių lengvatų muitų srity. Į Latvijos privilegijuotų prekių sąrašą įeina daugiausia pramonės dirbiniai, būtent, kaučuko, ir sporto avalynė, kokso riebalai ir aliejai, siūlai ir visa eilė kitų Lietuvoje negaminamų Latvijos pramonės dirbinių. Šios prekės taip pat bus leidžiamos įvežti Lietuvon didelėmis muitų nuolaidomis, kurios siekia nuo 50 iki 75%.

Dėl šių ypatingų muitų lengvatų reikia laukti žymaus prekybos santykių tarp abiejų kraštų padidėjimo ir sustiprėjimo. Netenka daug kalbėti apie šios sutarties didelę reikšmę Lietuvos ir Latvijos susiartinimo atžvilgiu. Mat, ligi šiol Latvijos ir Lietuvos politiniuose bei ekonominiuose santykiuose buvo visa eilė spragų, kurios labai kliudė glaudesniai Pabaltijo valstybių bendradarbiavimui. Tų spragų pirmoj eilėj ne be pagrindo buvo laikyta prekybos sutarties trūkumas. Buvo daromas teisingas abiems valstybėms priekaištas: kaip jūs galite kalbėti apie politinį ir ekonominį susiartinimą, jeigu net prekybos sutarties tarp savęs negalite sudaryti?

Štai kodėl dabartinis ekonominis susitarimas su Latvija yra svarbus žingsnis abiejų valstybių bendradarbiavime, nes aišku, kad po intensyviškesnio (gyvesnio) ekonominio abiejų kraštų bendradarbiavimo seks ir politikos srity glaudesnis bendradarbiavimas. Juk, kaip žinoma — politiniai santykiai dažniausiai remiasi ekonominiais.

Prancūzijos ir Ispanijos militarinis susitarimas.

Užsienių spaudos žiniomis, neseniai prancūzų karo ministeris p. Mažino apsilankė Madride (Ispanijos sostinėj), kur jisai vedė derybas su Ispanijos karo ministru dėl glaudesnio abiejų valstybių militarinio bendradarbiavimo.

Prancūzija esą pasiūliusi Ispanijai sudaryti militarinę sąjungą, arba bent sutartį, kuria abidvi šalys pasižadėtų viena kitai padėti karui ištikus. Šiuo atveju Ispanija turėtų leisti Prancūzijai pasinaudoti jos geležinkeliais ir plentais prancūzų kariuomenei ir karo medžiagai pervežti.

Jeigu tai Prancūzija bus laiduota, tai ji galėsianti savo kariuomenę transportuoti per Valensiją, tatau sutrumpintu jai kelią ir sumažintu pervežimo laiką, kuris turi didelės svarbos, ypač karo metu. Už tai Prancūzija pažadėjo Ispanijai suteikti finansinę paramą ir padėti stabilizuoti nukritusią pezetą (pinigų vienetas) ir be to dar duoti jai žymias muitų lengvatas bei paskolą svarbiai prancūzams strateginiu atžvilgiu geležinkelių linijai pastatyti.

Politiniuose sluoksniuose šiam prancūzų-ispānų militariniam susitarimui teikiama didelės reikšmės. Ypač dėl jo yra susirūpinusi Italija, kuri ne be pagrindo mano, kad tas susitarimas yra nukreiptas prieš ją.

Lenkijos ir Rumunijos užpuolimo planai, nukreipti prieš SSSR.

Sovietų Rusijos spauda iškelia aikštėn Lenkijos ir Rumunijos sumanymus, nukreiptus prieš Rusiją. Anot Sovietų laikraščių, — šios valstybės 1931 metais turi užpulti Rusiją ir nuversti jos vyriausybę. Lenkija ir Rumunija čia vykdančios prancūzų planą. Mat, Prancūzija negalinti susitarti su Sovietų vyriausybe dėl senų rusų imperijos skolų grąžinimo, nes Sovietų Rusijos valdžia jau seniai pareiškė, kad ji caro skolų nemokėsianti. Dėl šio rusų griežto nusistatymo minėtu reikalu, prancūzai, kurie prieš karą suteikė rusų vyriausybei paskolas karo reikalams ir dabar nesulaukia tų paskolų grąžinimo, yra labai pasipiktinę ir reikalauja iš savo vyriausybės griežtos politikos Sovietų atžvilgiu.

Anot Sovietų spaudos, prancūzų vyriausybė, vykdydama ši savo piliečių reikalavimą, ir stengiasi lenkų bei rumunų pagalba nuversti dabartinę rusų valdžią, nes mananti, kad naujoji rusų vyriausybė sutiksianti mokėti senas rusų skolas. Kiek šie sovietų spaudos išvedžiojimai yra pagrįsti, parodys ateinantieji metai.

Prancūzija ginsianti lenkų, čekoslovakų sienas.

Prancūzų spaudoj dabar daug kalbama apie vokiečių iškeltą klausimą dėl lenkų rytų sienų revizijos. Kai kurie laikraščiai visiškai pritaria vokiečių norui taikingu keliu peržiūrėti lenkų sienų klausimą, nes randa, kad dabartinė teritorialinė padėtis, kuria Rytprūsija yra atskirta nuo bendro Vokietijos kūno — esanti nenormali ir galinti sukelti naują karą.

Tačiau kitos krypties prancūzų spauda atkakliai gina lenkų ir čekoslovakų interesus ir sako, kad Prancūzija jokiū būdu neturėsianti prileisti prie Versalės sutarties (net ir lenkų sienų reikalu) peržiūrėjimo. Prancūzija, anot minėtų laikraščių, turėsianti ginti lenkus ir čekoslovakus, ištikus karui su vokiečiais.

Brangiausias pašto ženklas.

Š. m. rugsėjo mėn. 12 d. Berlyne įvyko tarptautinis filatelistų kongresas ir drauge pasaulinė pašto ženklų paroda. Kongrese dalyvavo filatelistai iš viso pasaulio kraštų. Pašto ženklų parodoje buvo išstatyta labai brangūs egzemplioriai, tarp jų ir brangiausias pašto ž. pasauly. Tai yra Britų Guayanos (Pietų Amerikoje) vieno cento ženklas, kurį žinomas pašto ženklų rinkėjas amerikietis Hein nupirko Paryžiuje už 14.000 dolerių. V. Avizonis.

Elektra iškeliamas šautuvas.

Šaunant tarp paspaudimo ir sprogo yra laiko tarpas, kuris trunka 0,1 sekundės. Greitai šaunant, šio laiko tarpo užtenka, kad nepataikytumėm į taikinį. Apsisaugoti nuo šio šautuvo netobulumo Austrijoje pritaikintas šautuvas elektros iškelimas, kuriam reikalinga tik vienos tūkstantinės sekundės dalies, kad iškeltų šovinį. Taigi, šūvis vyksta kartu su paspaudimu, ir šaudymas daug tikslesnis.

Kino „Metropolitain“

DĖMESIO! Visai greitai laiku mūsų ekrane didžiausias šių dienų tragikas Konrad Feldtas geriausio sezono Ufa-Super-Ton-Filmoj **Paskutinis karo žygis** (Jų buvo 13 žmonių..) Jaudinama žmonių tragedija, giliu realizmu parodanti pergyvenimus žmonių, pareigos, draugiškumo ir artimo meilės vardu paaukojusių savo gyvybę. Meniškas žinomo režiseriaus DŽOE MAY pastatymas. Kompozitorius — Ralf Bernatckis. Nepaprastas siužetas! Masinės scenos. Gražus išpildymas, žavinga muzika! Ši filmą verta ypatingo susidomėjimo Mūsų kariams, šauliams ir visai visuomenei ši filmą yra daug gražesnė, negu buvo žiūrėtojų mėgiama „Vakarų fronte“. Todėl patartina kiekvienam šia proga pasinaudoti.

Iš moksleivių — „išminčių“ žodynėlio.

Alga (moksleiviška) — dvejopa: už „šelmystes“ „beržinė košė“, o už spritumą ir galvotumą — bilietas į kino.

Ašara — akių šaltinio vandens lašai, kurie ima lašėti, gavus pirmos rūšies „algą“ (žiūrėk „Alga“).

Auka — vadinamas netikėtai mokytojo sučiuptas mokinyš, daras „zbitkus“.

Autoritetas — mažas „paukštelis“, kuris labai sunku išlaikyti.

Atostogos — savo laiku — labai malonus laikas patinginiuoti, bet atostogos, teikiamos prievarta — didelė nelaimė.

Badas — tuomet, kai moksleiviams trūksta kriminalinių romanų.

Batai — nereikalingas apsunkinimas. Juos reikia kiekvieną rytą valyti, todėl daug moksleivių laukia tokių batų, kurie patys nusivalytų ir kojas apautų. Bet kažin ar jų viltys išsipildys?

Dienynas — „špėtnas“ dalykas. Dėl jo daug kam tenka paragauti „beržinės košės“ iš mylimo tėvelio rankelės.

Drausmė — yra pamatas, ant kurio remiasi visi, tik ne moksleiviai. Jiems drausmė — maras.

Dviejukė — moteriškos veislės sutvėrimėlis, kuriuo apdovanoja mokytojai savo „mylimuosius“ mokinius. Už tas dovanas tėvai moka moksleiviams „algas“.

Futbolas — mėgiamas moksleivių sportas, kuris suteikia progos „draugiškai palaužyti“ savo ir draugų kojas.

Juodoji knyga — mokinių nuomone, „pragaro knyga“, nedidelė, bet į ją patekus, sunku išsikrapštyti.

Laikraštis — daiktas, kuriuo moksleiviai mažai domisi. Jis dažniausiai vartojamas tik buterbrodams įsivynioti.

Leidimas — tai popierio gabalėlis. Su juo ir pinigais moksleivis drąsiai gali žingsniuoti į teatrą.

Lenta — amžinas sąsiuvinys. Joje rašoma ištisomis valandomis, bet vis tik ji neprirašoma.

Liga — priemonė moksleiviui atostogauti. Bet reikia mokėti sirgti. Jei liga susekta — elgesys mažinamas.

Kinas — tai įstaiga, į kurią patekęs moksleivis, turi saugotis mokytojų akių, kaip kiškis medžiotojų šūvių.

Klasė — moksleivių „kalėjimas“. Ji kai kuriuos savo „mylimus“ moksleivius laiko savo ribose net po kelerius metus.

Knyga — dvejopa: romanas — moksleiviams penas, o mokslo — katorga.

Pamoka — trejopa: išmoka — meili; neišmoka — biauri; neįvykusį — džiugi.

Papirusas — „uždraustas vaisius“ moksleiviams. Bet jis visų ragaujamas, nors ir dažnai tenka pamokslų.

Pažymėjimas — knygutė, kurioje surašytos

nepageidaujamos moksleiviams „naujienos“, vadinamos taisyklėmis.

Pertrauka — tai toks laikotarpis gimnazijos gyvenime, kada moksleiviai mažiausiai „dreba“, daugiausia laksto, dūksta.

Pirmadienis — nelaimingiausia diena, nes po sekmadienio poilsio mokytojai stengiasi daugiau „sukirsti“, bet čia taip pat kalti ir mokiniai, nes jie vis dar „švenčia“.

Poetai — savotiška moksleivių padermė, kuri dėl savo poetiškų gabumų riečia aukštytyn nosis.

Sekmadienis — laimingiausia diena, nes tada netenka moksleiviams drebinti kinkų ir yra progos sutikti gražiąją lytį.

Seniūnas — labai kantrus sutvėrimas. Bet čia kalbu ne apie kaimo seniūną — storastą, bet apie klasės. Jis privalo būti „šventuoju“. Jį klasė laiko „kankiniu“ dėl klasės labo, nes jam dažnai tenka nukentėti dėl klasės „zbitkų“.

Skambutis — kitaip „zvanokas“, yra gelbėtojas moksleivių iš nelaimių ir iš mokytojų nagų.

Špargalka — moksleivių gelbėtoja iš nelaimių, bet kartais, pakliuvusi į svetimas rankas, — išdavikė.

Tvarkdarys — toks sutvėrimas, kuris daugiausia turi teisės triukšmauti ir tvarką ardyti, prieš nieką neatsakydamas.

Uniforma — tai daiktas, kurio moksleiviai dažniausiai nemėgsta. Uniforma jiems taip baisi, kaip velniui kryžius, o ypač aštuntokams.

P. Sidas.

Pilsudskio sapnas.

(Tik ne gusaro, bet lenkų maršalo).
Iš baliaus grįžo šiandien apsvaigęs,
Virto į lovą nenusirengęs.
Nori užmigti, mintys neduoda,
Nes nuolat mato jis kaukę juodą...
Miega... Sapnuoja Vilniuje baliuj...
Pas ką? — Brolyti, jau tu nevalioj!...
Girdi per sapną lietuvių balsą...

Nuliūdo vargšas. Kas jam daryti,
Kaip pas savuosius nusivaryti.
— Bet neišbėgsi! Kažkas kartoja...
Vargšas Pilsudskis susisvajoja...
Na, mano ponai. Ką jūs čia darot,
Kad net man vargšui baimę įvarot?...
Ko ten tas stovi su kilpa stora?
Ar jūs jau mane kelsit į orą?...
Ne, mano ponai, ir aš lietuvis...
Oi, dovanokit!... Aš jau pražuvęs...
Vargšas iš baimės netgi pabudo...
O nuo jo riksmo visi sujudo...
Iškrėskit namą, yra lietuvis!
— Ne, nėra nieko. Koks aš pablūdes...

Šveicorius.

Kariuomenės leidiniai.

KARO SANITARIJOS RAŠTVEDYBOS TAISYKLĖS. Vyr. št. sp. ir švt. sk. leidinys. 1930—V.D.—m. 152 psl. Kaina: kariams 5 lt. ir knygynams 7 lt.

Stasys Zaskevičius TRIJŲ ELEMENTŲ REIKŠMĖ TANENBERGO KAUTYNESE. Vyr. št. sp. ir švt. skyriaus leidinys. 1930—V.D.—m. 46 psl. Kaina: kariams 1 lt., knygynams 2 lt.

KAREIVIO ELEMENTORIAUS METODIKA. Vyr. št. sp. ir švt. sk. leidinys. 1930—V.D.—m. 24 psl. Kaina: kariams ir šauliams 30 ct., knygynams 80 ct.

Ši brošiūrėlė yra skiriama kariuomenės mokytojams. Jai supažindinama kaip reikia mokytis ir kaip naudotis kariuomenės elementoriumi. Tai yra lyg priedas minimo elementoriaus.

KAREIVIO ELEMENTORIUS. Vyr. št. sp. ir švt. sk. leidinys. 1930—V.D.—m. Kaina: kariams 1 lt., knygynams 1 lt. 50 ct.

KARIŠKOJO JAUNIMO PARENGIMO MOKYKLOSE PROGRAMOS. Vyr. št. sp. ir švt. sk. leidinys. 1930—V.D.—m. 71 hektogr. pusl. Kaina: kariams, šauliams ir mokiniams 90 ct., knygynams 1 lt. 60 ct.

Šio vadovėlio išleidimas žymiai palengvins darbą kariško jaunimo parengimo mokyklose vedėjams ir kitiems, kurie arti to darbo stovi bei už jį atsakingi yra. Be to, pats paruošimas galės eiti sklandžiau ir sėkmingiau, nes bus suvienodintas ir tiksliai nustatytas darbas.

INSTRUKCIJA LAUKO METEOROLOGIJOS STOTIMS. Vyr. št. sp. ir švt. sk. leidinys. 1930—V.D.—m. 58 psl. Kaina: kariams ir šauliams 45 ct., knygynams 1 lt.

Šiam vadovėly nurodoma: meteorologijos elementai, vietos parinkimas stotims ir prietaisų statymas, oro temperatūros matavimas, oro slėgimo matavimas, debesuotumas, kritulių matavimas, lauko stočių uždaviniai, jų stebėjimai pulkuose, vėjo reikšmė dujinėje atakoje, kylančiųjų oro srovių reikšmė dujinėje atakoje, kritulių reikšmė chemiškame kare ir t.t. ir t.t. Be to, daug paaiškinimų paveikslais ir lentelėmis.

Naujos knygos.

Simanas Jonas Urbonas. KARIŪNO ATSIMINIMAI. I dalis. Autoriaus leidinys. Kaunas, 1930 — Vytauto Didžiojo — metai. 224 pusl. Kaina 3 lt. 50 cent.

Dabar labai madoje rašyti savo atsiminimus. Juos rašo buvusieji valdovai, ministrai, garsūs kariuomenės vadai — generolai, karininkai, kariuomenės, žodžiu, visi, kas tik gali plunksną valdyti. Atsiminimų rašytojų netrūksta ir pas mus. Keletas tokių veikalų jau išspausdinta, o kiek jų yra neišspausdintų, ta vienas Dievas nežino. Pas mus beveik kiekvienas mokiniškas arba mokinė turi po keletą storų sąsiuvinų, kuriuose išlietas visas jaunų širdžių skausmas ir kančios ir labai tiksliai suregistruoti visi susitikimai ir pasimatymai su savo meilės objektais. Deja, dauguma tų atsiminimų sugražia alkanos pelės arba sunaikina pečiuje ugnies liepsna.

Bet kalbamasis veikalas išvengė tokio liūdnaus likimo. Ir labai gerai autorius padarė, kad pasiryžo jį išleisti, nes tos rūšies veikalų pas mus beveik nėra išspausdintų. Tiesa, kariams šie atsiminimai nebus per daug įdomūs, nes skaitytojas nedaug teras čia apie karo mokyklos ir kariuomenės gyvenimą. Visa tatau užtemdo autoriaus Dulcinėjos vaizdas. Josios meilė neduoda autoriui ramybės, ir jis labai rūpestingai registruoja kiekvieną susitikimą su savo mylimąja Lina. Nepraleidžia net ir tokio atsitikimo, kaip, pav., jam belydinti laiptais Liną „kažkaip netyčiomis pasviro ji prie manęs ir savo kairiąją krūtinės pusę švelniai atsimušė į manąją...“

Tačiau tarp įvairių meilės kankinio atsiminimų yra ir gražių ir įdomių dalykų, kur jis rašo apie pirmąsias dienas karo mokykloje, apie kariūnų tradicijas ir „Vargelio-Tėvelio“ iškilmes, apie sporto šventę ir apie kita, kas susiję su kariuomenės gyvenimu. Visa kita gali būti įdomu tik jaunuoliams, kurie taip pat kankinasi dėl savo Dulcinėjų, kenčia dėl jų neištikimybės, siunčia ir atsiima laiškus ir t.t. Taip pat čia ras sau medžiagos psichologai, kurie domisi jaunimo psichologija.

Šie atsiminimai dar nebaigti. Matyti, netrukus pasirodys jų II dalis. Taigi reikia turėti viltį, kad autorius II daly plačiau palies karo mokyklos gyvenimą, kuriame yra daug gražių vaizdų, įdomių ne tik kariui, bet ir kiekvienam

skaitytojui. Na, o Lina, jei jos širdis būtų ir akmeninė, perskaičiusi pirmąją dalį ir patyrusi, kad dėl jos gražumo ir meilės nukentė veikalo įdomumas, o autoriui — tenka daug priekaištų, tikrai savo meilę vėl gražins maloniam autoriui ir nepyks, jei II daly jai bus paskirta mažiau vietos.

Autorius matyti, turi rašytojo gabumų. Reikia tik mokslo ir patyrimo. Jei jis nepatingės padirbėti, tai taps naudinga plunksnos darbininku ir į mūsų negausią kariškąją literatūrą įdės savo indelį. Stilius lengvas, tik nekariškas. Kariškas stilius reikalauja daugiau taškų ir kuo mažiausia daugtaškių. Kalba gera. Knyga išleista švariai. Kareivių bibliotekoms tinka.

KALBA. 1 tomas 2 sąsiuvinis. Bendrinės kalbos žurnalas. Redaguoja Pr. Skardžius.

Šis numeris beveik visas skiriamas a. a. J. Jablonskiui paminėti. Dedama platoka jo biografija ir keletas įdomių atsiminimų.

GAISAI Nr. 7 Meno ir literatūros žurnalas.

DARBO SVEIKATA. Ligonų kasų laikraštis 5 nr.

ATEITIES SPINDULIAI 11 nr.

KAIMO ŠEIMININKĖ. 1-ji dalis. Parašė A. Gudeliene. „Ūkininko skaitymų“ 6 nr. „Pažangos“ b-vės leidinys, Kaunas 1930 m. Kaina 30 ct.

LAIMĖS KALENDORIUS 1931 m. L. K. Blaivybės dr-jos leid. Kaina 50 ct.

MANO KALENDORIUS 1931 m. „Vairo“ b-vės leidinys. Kaina 1 lt.

Redakcijos atsakymai.

P. Sirgėdai. Tamstos galvosūkių visi uždavinių pobūdžio, todėl visai netinka. Apie tai jau buvo rašyta redakcijos atsakymuose.

„Kario“ draugai. Tuo reikalu kreipkis į Vyr. štabą — pensijų skyrių. Ten duos Tamstai smulkesnių žinių.

J. Janoniui. „Ką gali nuveikti milijonieriai“ tikėtų tik civiliai spaudai.

K. Karčiui. Dėl „Kario“ 46 nr. pastaboj „Dar kartą primename!“ nurodytų priežasčių Tamstos feljetonas nebus įdėtas.

V. Goriniui. „Tauragės miesto vaizdelis“ tiks. Prašome rašinėti.

Mikui K. „Eilinio Jono sapnas“ nedėsimė. Mums reikia ne sapnų, bet darbo.

Galvosūkių 46 nr. sprendimas.

Skersai: 3. Garas, 5. Kūmas, 6. Laivas, 8. Mars, 10. Sala, 12. Ratai, 14. Rasa, 15. Akla, 17. Tiara, 19. Laka, 21. Ožka, 22. Elvyra, 23. Kalvė, 24. Ausis.

Iš viršaus apačion: 1. Galas, 2. Nagai, 4. Samas, 5. Kasa, 7. Margis, 9. Pasaka, 11. Lava, 13. Tyla, 16. Klara, 17. Tėvas, 18. Rolė, 20. Antis.

Gerai išsprendė: 1) Pr. Patašius (KPM.), J. Sakalauskas (Drš.).

Galvosūkių 48 nr.

(Vert. 3 tašk.).

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos
Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

„Karys“—

Mūsų draugas.

Tad ne tik skaitykit, bet ir
PATINKIT!!!

milteliai sužadina édrumą, ap-
saugo nuo kojų ligų, pagreitina
augimą ir sutvarko virškinimą.

Visų svajonė rasti gerus kvėpalus jau išsipildė. Paskutinėmis dienomis parfumerijos fabrikas

„STELLA“ Kaune

išleido aukštos kokybės kvėpalus ir odekolonus pavadindamas „Šeherazada 1001 naktis“. Karališkų rūmų grožybes, apie kurias svajojame skaitydami indų legendą 1001 naktis, šiandien jau atsiekiamo vartodami kvėpalus ir odekoloną „Šeherazada 1001 naktis“.

Reikalaukite vaistinėse ir vaistų sandėliuose.

„STELLA“ Kaunas.

Akcinė bendrovė
„Brol. Uliamperliai ir Ko.“
KOJINIŲ FABRIKAS ir galante-
rijos prekių urmo sandėlis.
Reikalaukite visur tik stipriausių
ir geriausių kojinių „SILVA“
KAUNAS, DAUKŠOS G-VĖ 16.
Telef. 23-43 ir 4-75.

Reikalaukite rašalo

„Geležinis Vilkas“

Ši rašalo rūšis yra ne reklama, bet faktas. Jis yra žymiai pigesnis, negu užsienų rašalai. Taip pat reikalaukite geriausių baltųjų klijų „Guminal“ aluminėse dėžutėse.

Cheminis fabrikas

„MERKUR“

Kaunas. Telef. 32-42.

Džiaugsmą, grožį ir pasisekimą

suteikia tik Florance'o
vazelino muilas

103 Nr.

REIKALAUKITE IR ĮSITIKINSITE!
SAUGOKITĖS PADIRBIMŲ!

Visur reikalaukite tik geriausio „Pingvino 4004“ rašalo.

Jaunuolis perka „Skautų Aidą“

nes tai geriausias, įdomiausias ir labiausiai iliustruotas Lietuvos jaunimo laikraštis.

Mokytojas perka „Skautų Aidą“

nes tas praktiškojo jaunimo auklėjimo, Švietimo Ministerijos palaikomas, laikraštis jam padės jo auklėtojo darbe.

Tėvas perka „Skautų Aidą“

kad jį duotų perskaityti savo vaikams, nes jam rūpi, kad jie turėtų gero naudingo skaitymo.

Visi perka „Skautų Aidą“

nes tai didžiausias ir pigiausias jaunimo dvisavaitinis laikraštis. Atskiro numerio kaina tik 30 cent.

Reikalaukit „Skautų Aido“

visuose Kauno ir provincijos laikraščių kioskuose

Užsiprenumeruokit „Skautų Aidą“

jis kainuoja metams tik 6 litus, pusei metų 3 lit. 50 cent.

Administracija: Kaunas, Laisvės al. 20.

Jau parduodami

bilietai

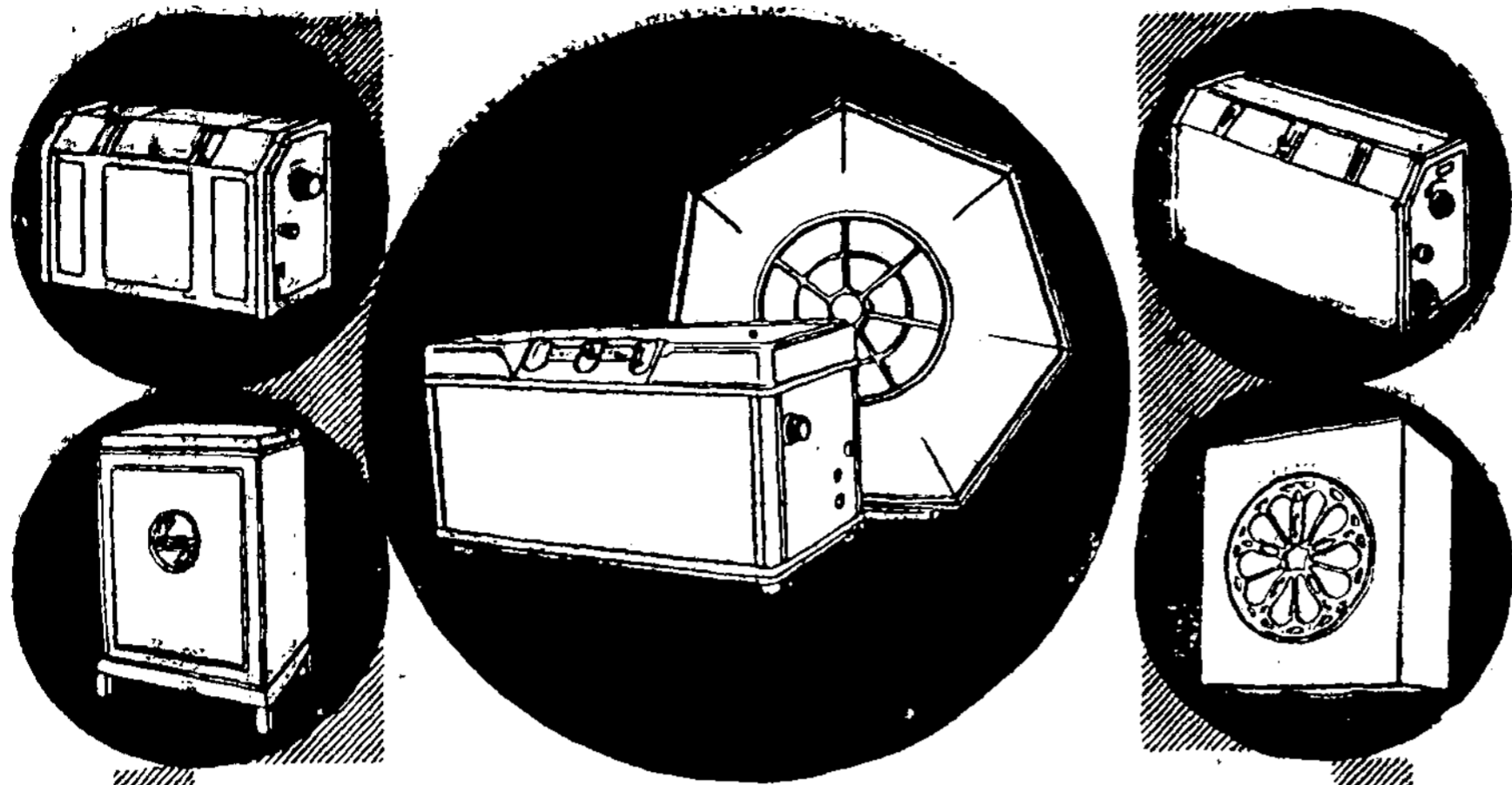
Raudonojo Kryžiaus

naujajai loterijai

įsigykite neatidėliodami

savo laimės bilietus.

Bilietų galima gauti: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyboje, Kaune, Laisvės alėja 35, bankuose, pašto įstaigose Kaune ir provincijoje.

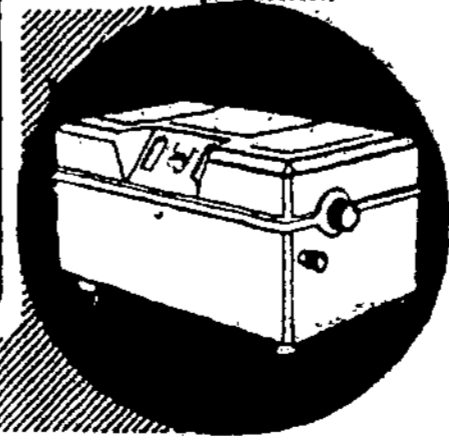
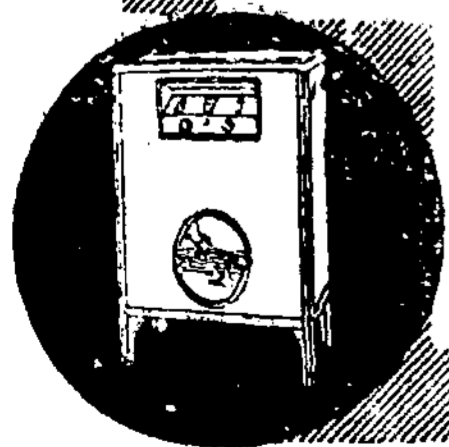
Viso pasaulio radio stočių programas Jūs galite priimti švariai ir natūraliai tik su

PHILIPS

imtuvais.

PHILIPS fabrikai gamina tik aukščiausios rūšies aparatus kiekvienos kainos grupės.

Pirkdami radio aparatą **įsitinkit ir reikalaukit** iš radio pardavėjų pademonstruoti PHILIPS aparatus ir garsiakalbius.

Per „Mūsų Vilnių“ į sostinę Vilnių?

Nėra Lietuvoje kito tokio žurnalo, kuris eitų kas 10 dienų gražaus didelio formato 20-24 puslapių, yra tik vienas žurnalas „Mūsų Vilnius“.

„Mūsų Vilnius“ gina Vilniaus reikalus, rašo kuō plačiausiai Vilniaus vadavimō reikalais, deda daug gražių iliustracijų iš pavergtos ir Laisvos Lietuvos.

„Mūsų Vilnius“ punktualus žurnalas. Jis pasirodo kiekvieną 10 20 ir 30 dieną kiekvieno mėnesio.

„Mūsų Vilnius“ duoda daug gražių knygelių Vilniaus klausimui nemokamais priedais.

„Mūsų Vilniuje“ bendradarbiauja įžymūs publicistai rašytojai, kaip Vygandas d-ras J. Purickis, prof. M. Biržiška, kan. J. Tumas, Vaižgantas, prof. Z. Žemaitis, J. A. Herbačiauskas, Petras Ruseckas, Petras Babickas, d-ras G. Rutenbergas, Matas Šalčius, visa eilė okupuotos Lietuvos rašytojų.

„Mūsų Vilnius“ žengia tvirtais žingsniais į ketvirtus metus. Jame rasite gražiausios medžiagos, gražiausių straipsnių, gražiausių iliustracijų, visiems artimų minčių.

„Mūsų Vilnius“ pigus žurnalas. Metams su visais priedais kainuoja 7 litai, pusmečiui 4 lit.

Vieną numerį gausite nemokamai susipažinti. Kas surinks 6 prenumeratas, tai septinta bus nemokamai.

Rašykite šiuo adresu:

Kaunas,
Daukanto g-vė Nr. 3,
arba skambinkite telef. Nr. 10-38.

Pirma žiema

be slogos, nušalimo, gerklės ligų ir gripo.
Vartokite tik
PASTILES
ŠALDE— **„Sanitas“.**

J. Paškauskas,

siuvėjas, Mickevičiaus g-vė 26 nr. priima užsakyimus kariškiems ir civiliškiems rūbams. Darbas atliekamas pagal pasaulinę madą. Kainos prieinamos. **Duodama išsimokėtina.**